

Tilinpäätös 2017

Mäntyharjun kunta

Sisältö

1. TOIMINTAKERTOMUS.....	1
1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	1
1.1.1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS.....	1
1.1.2 KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET.....	2
1.1.3 YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS.....	3
1.1.4 OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	3
1.1.5 KUNNAN HENKILÖSTÖ.....	4
1.1.6 YMPÄRISTÖASIAT.....	4
1.1.7 MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT.....	4
1.1.8 ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ.....	4
1.1.9 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA.....	4
1.2 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ..	7
1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS.....	7
1.3.1 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN.....	8
1.3.2 TOIMINNAN RAHOITUS.....	9
1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET.....	11
1.5 KOKONAISTULOT JA -MENOT.....	13
1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	13
1.6.1 YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTUVISTÄ YHTEISÖISTÄ.....	13
1.6.2 KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS.....	14
1.6.3 OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT.....	14
1.6.4 ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ.....	14
1.6.5 SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	15
1.6.6 KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT.....	15
1.7 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET.....	18
1.7.1 ASIAA KOSKEVA SÄÄNTELY.....	18
1.7.2 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY.....	18
1.7.3 TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET.....	18
2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	19
2.1 SEURANTAA KOSKEVA SÄÄNTELY.....	19
2.2 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	19
2.3 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMINEN.....	19
2.3.1 KÄYTTÖTALOUS.....	20
2.3.1.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA.....	20
2.3.1.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	21
2.3.1.3 KUNNANVALTUUSTO.....	22
2.3.1.4 KUNNANHALLITUS LTK.....	23

2.3.1.5 SIVISTYSLAUTAKUNTA	30
2.3.1.6 TEKNINEN LAUTAKUNTA	40
2.3.1.7 RAKENNUSLAUTAKUNTA	48
2.3.2 TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN	49
2.3.3 INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN	51
2.3.4 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	54
2.3.5 YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA	55
3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	59
3.1 TILINPÄÄTÖSLASKELMIA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET JA OHJEET	59
3.2 TULOSLASKELMA	59
3.3 RAHOITUSLASKELMA	60
3.4 TASE	61
3.5 KONSERNILASKELMAT	62
4. LIITETIEDOT	65
4.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	65
4.2 TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT	66
4.3 TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	69
4.4 OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ	71
4.5 TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	72
4.6 VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	73
4.8 HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	75
5. ERIYTEYT TILINPÄÄTÖKSET	79
5.1 VESIHUOLTOLAITOKSEN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	79
6. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITTAMINEN	81
7. LUETTELOT JA SELVITYKSET	82

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TALOUDESSA JA TOIMINNASSA

1.1.1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2017 oli ensimmäinen toimintavuosi, jolloin kunnan perusturvapalvelut tuotettiin osana Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymää, Essotea. Tämä muutos vaikutti merkittävästi vuoden 2017 talousarvio- ja talouden seurantaan. Uuden kuntalain myötä uusittu hallintosääntö astui voimaan kuntavaalien jälkeen 1.6.2017. Tällöin uudistui myös lautakuntarakente: perusturvalautakunta ja tukipalvelulautakunta lakkasivat olemasta ja tielautakunnasta tuli teknisen lautakunnan jaosto.

Talouden näkökulmasta vuoden 2017 tavoitteena oli pitää investoinneissa ns. väli vuosi ja vähentää lainamäärää. Tässä onnistuttiin tavoitetta paremmin, eli lainamäärä aleni 1,6 M€. Vuoden 2017 lopussa lainaa oli 13,21 M€, joka on 2183 €/asukas. Vastaavasti vuonna 2016 lainaa oli 2432 €/asukas. Edellisen valtuuston asettama tavoite on ollut pitää lainamäärä alle 2600 €/asukas. Uuden kuntalain myötä konsernin taloudellinen asema tulee korostumaan. Tästä syystä kunnan tulee jatkossakin valvoa tarkasti yhtiöidensä lainakannan ja tuloksen kehittymistä. Kuntakonserniin ylijäämää on kertynyt 6,9 M€, josta kunnan osuus on 5,6 M€. Lainaa kuntakonsernilla on 28,3 M€, mikä on 4682 €/asukas. Vaikka kunnan lainamäärä aleni huomattavasti, niin konsernin lainamäärän kasvua selittää Essoten ESPER-investointihanke, josta osuus kirjautuu omistajakunnan konsernin lainaksi.

Veroprosentteihin ei tehty vuodelle 2017 muutoksia. Verotulot ja valtionosuudet toteutuivat hieman talousarvioennustetta paremmin. Verotulot olivat reilut 900 000 euroa (4,5%) talousarviota suuremmat ja valtionosuudet olivat lähes talousarvioennusteen mukaiset (-0,1 %).

Toimintakulujen hallinta ja talouden ennustaminen oli sen sijaan haasteellisempi tehtävä, koska Essoten ensimmäisen toimintavuoden kuntien maksuosuuksista ei saatu vuoden aikana luotettavaa tietoa. Kunta oli talousarviossa kuitenkin varautunut edellisvuotta isompaan laskutukseen. Vuoden 2017 toimintatuotot olivat 8 % talousarviota suuremmat ja toimintakulut jäivät alle talousarvion. Myönteistä oli, että toimintakuluista henkilöstökulut jäivät 5 % alle talousarvion ja palvelujen ostotkin alittuivat. Lisäksi rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat talousarviota huomattavasti paremmin. Näin ollen vuosikate oli talousarviota jopa 2,5 kertaa suurempi. Edellä mainituista sekä ylimääräisistä poistoista johtuen vuoden 2017 ylijäämäksi tuli 173 t€.

Suomen orastava talouskasvu heijastuu Mäntyharjuun viiveellä, mutta taloudelliset näkymät ovat kohtuullisen hyvät. Tästä huolimatta mahdolliset maakuntaitsehallinnon aiheuttamat muutokset verotulopohjaan ja valtionosuuksiin sekä kunnalle jäävien tehtävien kehitys ja kustannusrakenne tulevina vuosina pitävät yllä jatkuvaa epävarmuutta. Siksi onkin hyvä, että olemme onnistuneet kerryttämään ylijäämäpuskuria, ja tekemään ylimääräisiä poistoja ja arvonalennuksia. Toimintaympäristön muutosten tulee heijastua toimintakulttuurin muutoksiin ja palvelutuotannon tehostamiseen, sillä kunnan tuleva investointiohjelma lisää taloudellisia paineita niin velkaantumisen kuin myös käyttötalouden osalta.

Elinvoimainen Mäntyharjun kunta jatkaa aktiivista kehittämistä ja markkinointia. ”Yrittävä kulttuurikunta” –mainetta pitää jatkossakin edistää. Vuonna 2017 Mäntyharjun kunta palkittiin Etelä-Savon parhaat -palkinnolla esimerkillisestä yhteistyöstä kulttuurisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Mäntyharjussa toteutettiin näytävästi lukuisia tapahtumia Suomi100 -juhlavuonna. Kiitos kaikille tahoille kuluvalta vuodelta kuntalaistemme parhaaksi tehdystä työstä. Yhteisin ponnistuksin ja määrätietoisin päätöksin sekä toimintatapoja jatkuvasti kehittämällä menestyksen tie on rakennettavissa.

Jukka Ollikainen
kunnanjohtaja

1.1.2 KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET

Kunnanvaltuuston 12.12.2016 hyväksymä hallintosääntö tuli voimaan 1.6.2017. Uusitun hallintosäännön mukaan tukipalvelulautakunta lakkasi ja sen alaiset yksiköt jaettiin teknisen lautakunnan ja kunnanhallituksen alle.

Mäntyharjun kunnan tilivelvolliset ajalla 1.1.2017-31.5.2017 ovat:

Toimielin	Viranhaltija
Kunnanhallitus	kunnanjohtaja hallinto- ja talousjohtaja
Tukipalvelulautakunta	tuotantopäällikkö palvelupäällikkö (toimistopalvelut) kiinteistöpäällikkö
Sivistyslautakunta	sivistysjohtaja lukion rehtori Yhtenäiskoulun rehtori kyläkoulujen rehtorit johtava erityisopettaja kansalaisopiston rehtori varhaiskasvatuksen johtaja vapaa-aikasihteeri kulttuurisihteeri kenttämestari nuorisotyöntekijä
Tekninen lautakunta	tekninen johtaja vesihuoltomestari kunnossapitotyönjohtaja kaavoitusinsinööri
Rakennuslautakunta	rakennustarkastaja

Tilivelvollisia ovat lisäksi kyseisten toimielinten jäsenet.

Mäntyharjun kunnan tilivelvolliset ajalla 1.6.2017-31.12.2017 ovat:

Toimielin	Viranhaltija
Kunnanhallitus	kunnanjohtaja hallinto- ja talousjohtaja palvelupäällikkö (toimistopalvelut)
Sivistyslautakunta	sivistysjohtaja lukion rehtori Yhtenäiskoulun rehtori kyläkoulujen rehtorit johtava erityisopettaja kansalaisopiston rehtori varhaiskasvatuksen johtaja vapaa-aikasihteeri kulttuurisihteeri kenttämestari nuorisotyöntekijä

Tekninen lautakunta	tekninen johtaja
	tuotantopäällikkö (ruokahuolto ja siivous)
	kiinteistöpäällikkö
	vesihuoltomestari
	kunnossapitotyönjohtaja
Rakennuslautakunta	maankäyttöinsinööri
	rakennustarkastaja

Tilivelvollisia ovat lisäksi kyseisten toimielinten jäsenet.

1.1.3 YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS

TEM:n ja Ely-keskusten julkaisussa Alueelliset kehitysnäkymät 2 / 2017 todetaan Suomen yleisestä taloudellisesta kehityksestä seuraavaa:

”Alueilla ennakoidaan, että talouden ja työllisyyden nousujohteinen kehitys jatkuu edelleen. Positiiviset näkymät kattavat käytännössä koko maan, eikä millään alueella nähdä vielä merkkejä kasvun taitumisesta.

Taloukasvu näkyy vilkastuneena työvoiman kysyntänä useilla ammattialoilla, samalla tosin murheet työvoiman saatavuudesta yleistyvät. Työttömyyden lasku on jatkunut kaikilla alueilla ja tulevaisuus näyttää tässäkin suhteessa valoisalta.”

Etelä-Savon osalta julkaisussa todetaan:

Mikkelin seutukunnassa (Mikkeli, Hirvensalmi, Kangasniemi, Mäntyharju, Pertunmaa ja Puumala) asui vuoden 2017 kesäkuun lopussa 72 247 henkilöä. Vuoden aikana vähennystä oli 300 henkilöä. Vuoden 2017 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12,1 % ja työttömiä työnhakijoita oli 3 936.

Julkaisu arvioi, että tilanne kuuden kuukauden ja kahdentoista kuukauden kuluttua verrattuna nykyhetkeen on elinkeinotoiminnan, yritystoiminnan, työttömyyden määrän ja rakenteen osalta parempi. (Asteikko: paljon parempi – parempi -ennallaan – heikompi – paljon heikompi)

1.1.4 OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Vuosi 2017 on ollut kunnassa totuttautumista kunnan sote-ratkaisuun.

1.6.2017 voimaantullut hallintosäätö on muuttanut lautakuntarakennetta ja toimivaltakysymyksiä. Tukipalvelulautakunta on jaettu tilinpäätöksessä osaksi kunnanhallitusta ja teknistä lautakuntaa.

Kunnan hankinnoissa on siirrytty leasing-ratkaisuihin mm. ict-hankintojen osalta. Muutoksen johdosta kunnan velkamäärää tarkasteltaessa tulee samassa yhteydessä huomioida myös leasing-velat.

Kunnan vuoden 2017 tilinpäätös sisältää 1.832.438 €:n edestä sumu-poistojen lisäksi tehtyjä poistoja / alaskirjauksia. Poistot perustuvat kirjanpitolain vaatimukseen oikean kuvan antamisesta kunnan taloudellisesta tilanteesta. Poistojen taustalla ovat kunnan kiinteistöstrategian esille nostamat taseen yliarvostukset sekä talousarvion suunnitelmavuosien toimenpidelistaukset. Lisäksi tilinpäätös sisältää 1.744 946,15 €:n siirtovelkakirjauksen Essotelle.

1.1.5 KUNNAN HENKILÖSTÖ

Kunnassa tehdään erillinen henkilöstökertomus.

1.1.6 YMPÄRISTÖASIAT

Kunnan suurin ympäristöriski sisältyvät vesi- ja viemärlaitoksen toimintaan. Laitos laatii toiminnastaan vuosittain kertomuksen.

Ympäristöasioihin liittyvistä viranomaistehtävistä vastaa Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelut.

1.1.7 MUUT EI-TALOUELLISET ASIAT

Kirjanpitolain 3a luvun mukaan toimintakertomuksessa annetaan tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista.

Em. asioissa on oleellista, että toimintaohjeet ja päätäntävalta on selvä. Toimintakulttuuri tulee olla sellainen, että organisaation jokaisella tasolla on kyky puuttua havaittuihin epäkohtiin erityisesti silloin kun epäkohdat kohdistuvat esimiesten toimintaan. Erityistä huomiota tulee kiinnittää hankintojen ja laskujen kierron prosesseihin.

Asiaan oleellisesti liittyvä hallintosääntö on tullut voimaan 1.6.2017. Samoin kunnanvaltuusto on hyväksynyt vuonna 2017 hankintastrategian, jonka yhtenä lähtökohtana on tuoda hankinnat jo tarjouspyyntövaiheessa julkiseen tarkasteluun.

Kunnan tasa-arvosuunnitelmassa käsitellään laajasti ihmisoikeusasioihin kuuluvia tasa-arvokysymyksiä niin sukupuolten, ikäryhmien kuin etnisen taustan osalta.

1.1.8 ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Suomen talouden yleinen kehitys heijastuu kuntatalouteen. Menneiden vuosien Mäntyharjun kunnan hyvä verokehitys on pohjautunut pitkälti paikallisen yrityselämän suotuisaan kehitykseen. Tulevaisuuden suuri riski tässä mielessä kohdistuu yhteisöveron jako-osan tulevaan kehitykseen.

Valtion taloudellinen tilanne asettaa paineita valtionosuuksien kehitykselle. Kuntatalouden kannalta on oleellista, että aloitettu normipurku ja kunnan tehtävien läpikäynti saa jatkoa.

Etelä-Savossa tehdyt sote-päätökset ovat tulleet voimaan vuoden 2017 alusta. Huomattava osa niin kunnan henkilöstöstä kuin myös palvelutuotannosta on siirtynyt perustetulle kuntayhtymälle. Samalla kunnan vaikutusmahdollisuus sekä soten toimintaan että talouteen heikkenee. Tulevan valtakunnantason sote- / maakuntahallinto-ratkaisun vaikutusta kuntatalouteen on rahoitusmallin ollessa auki mahdotonta tarkasti arvioida. Tehdyt ennakkolaskelmat näyttävät, että nyt esitettyjen rahoitusmallien toteutuessa Mäntyharjun kunnan taloudellinen liikkumavara ei oleellisesti kapene.

Mäntyharjun kunnan taloustilannetta voidaan pitää hyvänä. Tulevia haasteita varten kunnalla on taaseessaan huomattava määrä kertynyttä ylijäämää. Kunnan poisto-ohjelman pitkiä poistoaikoja on pystytty kompensoimaan sumu-poistojen lisäksi tehdyillä kirjanpitolain edellyttämällä poistoilla.

Kunnallisvero- ja kiinteistöveroprosentti on kyetty pitämään alle valtakunnan keskiarvon. Kunnan lainataso € / asukas on matala – alle valtakunnan keskiarvon. Konsernitasolla lainataso aiheuttaa huolta. Yritystoiminta kunnassa on elinvoimaista rakentuen usean eri toimialan varaan.

Em. seikoista johtuen Mäntyharjun kunnalla on hyvät mahdollisuudet kohdata tulevaisuuden haasteet ja kyky turvata kuntalaisten peruspalvelut myös tulevaisuudessa.

1.1.9 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA

Kunnassa on varauduttu kohtaamaan erilaiset riskit ja epävarmuustekijät. Henkilöstö osallistuu säännöllisesti valmiussuunnitelman laadintakoulutuksiin ja näihin liittyviin harjoituksiin.

Kunnan yleiseen toimintaan kohdistuvat riskit jaotellaan yleensä toiminnallisiin-, rahoitus-, vahinko- ja investointiriskeihin. Toiminnalliset riskit tiedostetaan yleisesti ja kunta käyttää laajasti vakuutuksia vahinkojen ja toiminnan keskeytymisen varalta. Kunnan kiinteistöillä on pääosin tilavuuteen perustuva täysarvovakuutus ja neliömäärään perustuva irtaimistovakuutus. Teollisuustilojen osalta vakuutukset ovat euromääräisiä. Lisäksi kunnalla on julkishallinnon vastuuvakuutus.

Ammattitaitoisten työntekijöiden saatavuus on haasteellista. Lyhytaikaisia sijaisuuksia hoidetaan yksiköissä omin voimin. Yhden työntekijän työalueet aiheuttavat myös riskejä. Sopeutuminen maakuntahallintoon ja kunnan uuteen rooliin edellyttää harkintaa avoimien toimien täyttämisessä.

Suurimmat rahoitusriskit liittyvät korkotason muutokseen. Viime vuosina vallinnut erittäin matala korkotaso ei voi kestää ikuisesti. Mäntyharjun kunta onkin varautunut korkotason nousuun kiinnittämällä nostettuja lainoja pitkään (10 v) kiinteään korkoon. Tavoitteeksi on asetettu, että 40 % kunnan lainasalkusta on kiinnitetty pitkään kiinteään korkoon. Johdannaisilla toteutettua korkosuojausta kunta ei ole käyttänyt.

Sivistyspalveluiden toimiala

Riskienhallinnan tavoitteena on toiminnan jatkuvuuden, kannattavuuden, asiakkaiden ja henkilöstön hyvinvoinnin turvaaminen. Se on ennakoivaa, järjestelmällistä ja jatkuvaa organisaation päivittäistä toimintaa ja johtamista, jossa jokainen tietää oman tehtävänsä ja tavoitteensa ja niihin liittyvät laatuvaatimukset.

Riskienhallinta on osa johtamista ja arkipäivän työtä – ei yksittäinen projekti. Riskienhallinnan asema perustuu siihen, että se auttaa organisaatiota saavuttamaan perustavoitteensa ja turvaa ne.

Toiminnalliset riskit:

a) henkilöstöriskit (saatavuus, osaaminen, turvallisuus)

Saatavuus

Sivistyspalveluiden henkilöstön saatavuuteen liittyy pätevyyden omaavien työntekijöiden saatavuuden osalta riski. Sivistyspalveluissa on alueita, jotka ovat yhden tai muutaman työntekijän varassa, mikä aiheuttaa omat riskinsä ja työskentely on haavoittuvampaa. Pääsääntöisesti avoimeksi tullut virka tai toimi on täytettävissä ns. normaalein rekrytointitoimin, mutta maanlaajuisesti tiettyjen henkilöstöryhmien kysyntä ja tarjonta työmarkkinoilla on epätasapainossa. Virat ja toimet, joiden täytössä on ongelmia, ovat mm. liikunnan opettajat, varhaiskasvatuksen opettajat ja varhaiskasvatuksen erityisopettajat. Em. virkojen ja toimien osalta ongelma Mäntyharjussa koskee tällä hetkellä lähinnä sijaishenkilöä.

Kunnan oppilasmäärä on supistumassa, mikä lisää painetta useamman aineen pätevyyden hallintaan samalla opettajalla. Kunta kannustaa kaksoispätevyiden hankintaan.

Saatavuus turvataan hyvillä työoloilla ja panostamalla muuhun kuin palkallisiin etuihin (mm. mahdollisuus koulutuksiin, työn sisällön kehittäminen jne.).

Osaaminen

Yhteiskunta on jatkuvassa muutoksessa. Henkilöstön osaamisen varmistaminen ja täydennyskoulutuksiin osallistuminen on ensiarvoisen tärkeää. Henkilöstön koulutushalukkuus on sivistyspalveluissa ollut kiitettävällä tasolla. Lisäksi OVTES:n henkilöstö osallistuu kolmeen koulutuspäivään / vuosi. Koulutusta on toteutettu osittain hankerahoituksen turvin.

Turvallisuus

Henkilöstö kohtaa entistä useammin haasteellisia ja arvaamattomasti käyttäytyviä asiakkaita. Riskien tunnistaminen on tärkeää. Yksiköitä on ohjeistettu mm. välttämään riskitilanteissa yksin työskentelyä. Erilaisilla rakenteellisilla ratkaisuilla, mm. poistumisteiden huomioimisella, kameravalvonnalla ja lukituksen suunnittelulla, on pyritty pienentämään riskiä. Yksiköiden varautumissuunnittelu ja tilanteiden harjoittelu on tärkeää. YT-toimikunta on kiinnittänyt huomiota koulun sisäiseen turvallisuuteen ja edellyttänyt toimenpiteitä asian parantamiseksi.

Koulukeskuksen yksiköt tulisi liittää yhtenäiseen lukitus- ja kaiutinjärjestelmään.

b) tietojärjestelmien toimivuus

Koulujen päätietojärjestelmien ylläpito on siirretty ohjelmistotoimittajalle vuoden 2012 aikana. Toimenpide pienentää tietojärjestelmän kaatumisesta aiheutuvaa riskiä. Verkkokansioista otetaan päivityksiä kunnan yleisen käytännön mukaan.

Vahinkoriskit:

a) omaisuuteen kohdistuvat

Omaisuuteen kohdistuvia riskejä ovat esim. luonnon onnettomuuden, tulipalot, vesivahingot, sähkökatkokset ja vahingonteot.

Kameravalvonnan käyttöönotto on vähentänyt merkittävästi kiinteistölle ja muulle omaisuudelle aiheutettua ilkivaltaa.

Yhtenäiskoululle ja päiväkotia Mustikkatassuun toteutettu varavoimakone varmistaa toiminnan jatkomahdollisuuden poikkeusoloissa.

b) muut riskit

Toimintaan kohdistuu em. lisäksi joukko ns. yleisiä riskejä; ympäristöriskit, liikenteen aiheuttamat riskit, terveysriskit jne. Kunnan yleisessä, palvelualueen ja yksiköiden valmiussuunnitelmissa on pyritty varautumaan näihin. On perusteltua uskoa, että riski toteutuu todennäköisimmin liikenteen osalta. Kunta voi vaikuttaa kiinteistöjen piharatkaisujen osalta riskin pienentämiseen. Ostopalveluna toteutettavaan henkilöliikenteeseen kunnan vaikutusmahdollisuus on rajallinen.

Perusturvapalvelut

Vastuu perusturvapalveluiden tuottamisesta on siirtynyt vuoden 2017 alussa Essotelle.

Kunnan riskit tältä osin muodostuu palveluiden saatavuudesta (edunvalvonta) ja kustannuksista (taloudellinen riski).

Essoten toiminta on alkumetreillään eikä yksittäisen kunnan maksuosuudesta ja kustannusten perusteista ole saatavissa riittävää tietoa.

Teknisten palvelujen toimiala

Toiminnalliset riskit:

a) henkilöriskit (saatavuus, osaaminen, turvallisuus)

Saatavuus

Henkilöstön saatavuus teknisten palveluiden toistaiseksi voimassa oleviin työsuhteisiin ei ole tällä hetkellä ongelma. Lyhytaikaiset sijaisuudet hoidetaan yksikön sisällä.

Tilannetta voidaan parantaa mm. yhteistyöllä naapurikuntien laitosten kanssa (vesihuoltolaitos), op-
pisopimuskoulutuksilla, harjoittelijoiden käytöllä sekä ennakoivalla henkilöstösuunnittelulla.

Henkilöstön saatavuuden turvaamisessa on tärkeää saada työolosuhteet ja palkkaus sellaiseksi, että teknisen palvelualueen työpaikat koetaan tulevaisuudessa tavoiteltavina.

Osaaminen

Henkilökuntaa ohjataan koulutuksiin. Mahdollisuuksien mukaan koulutusta tullaan järjestämään myös paikallisesti, jotta mahdollisimman monet pystyisivät osallistumaan koulutustilanteeseen. Työnantaja huolehtii täydennyskoulutusmahdollisuuksien toteuttamisesta.

Turvallisuus

Työn ja työmatkojen turvallisuuteen liittyvät riskit pyritään tiedostamaan ja minimoimaan. Alueiden hoidossa ja rakentamisessa huomioidaan käyttäjien turvallisuus. Kunnan toimitilojen osalta riski on rakennusten ikä.

Tietojärjestelmien toimivuus

Kunnan yleisten atk-riskien lisäksi vesihuoltolaitoksella riskit liittyvät valvontaohjelmiin ja kaukovalvontaan.

Vahinkoriskit:

Omaisuuheen kohdistuvia riskejä ovat mm. luonnon onnettomuudet, tulipalot, vesivahingot, sähkökatkokset, ilkivalta, laitehäiriöt. Ympäristöriskejä ovat mm. suuronnettomuudet, ydinvoimalaonnettomuudet, pandemiat, käyttöveden laatuhäiriöt ja jätevedenpuhdistamon toimintahäiriöt. Näihin on pyritty varautumaan mahdollisimman hyvin.

Vesilaitoksen toimintavarmuus tulee varmistaa riittävällä henkilöstöresurssilla.

Laajamittaiset ja pitkäaikaiset sähkökatkot voivat aiheuttaa ylivuotoja vesistöön. Asiaan on pyritty varautumaan mm. varavoimalla.

1.2 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kunnassa sisäistä valvontaa suoritetaan monella eri tasolla. Tarkastuslautakunnalla on päärooli valtuuston tahdon toteutumisen valvojana. Taloushallinnossa mm. - kassojen tarkastukset tehdään pistokekeina. Kassojen tarkastus on tehty asianmukaisesti vuosittain ja eikä tarkastuksessa ole havaittu puutteita.

Toimialajohtajat hoitavat toimialojen sisäisen valvonnan. Palvelut ja hallinto on järjestetty säädösten ja hyvän hallintotavan mukaisesti.

Kuntalain 39 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Tulostavoitteet asetetaan vuosittain talousarviossa ja taloussuunnitelmassa. Kunnan talousarvion toteutumista seurataan valtuustolle annettavien vuosikolmannesraporttien muodossa. Kunnanhallitus seuraa kuukausittain talouden toteutumista lautakuntatasolla. Lautakunnat saavat kuukausittain raportin talouden toteutumisesta tulosityksikkötaso kolmen tasolla.

Kunta on tilikauden aikana kilpailuttamisien yhteydessä turvautunut asiantuntija-apuun.

1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

1.3.1. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Toimintakertomuksessa kuvataan niitä olosuhteita ja tapahtumia, jotka vaikuttavat siihen millaiseksi tilikauden tulos ja taloudellinen asema muodostuvat. Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta rahoituslaskelmassa. Vertailuvuotena toimii vuosi 2016.

MÄNTYHARJUN KUNNAN TULOSLASKELMA			
	2017	2016	
	1 000 €	1 000 €	
Toimintatuotot	5 196	7 413	
Toimintakulut	-41 732	-43 313	
Toimintakate	-36 536	-35 900	
Verotulot	21 017	20 164	
Valtionosuudet	18 626	18 642	
Rahoitustuotot ja -kulut:			
Korkotuotot	30	21	
Muut rahoitustuotot	436	173	
Korkokulut	-259	-308	
Muut rahoituskulut	-11	-13	
Vuosikate	3 303	2 779	
Poistot ja arvonalentumiset	-3 130	-2 453	
Satunnaiset erät		66	
Tilikauden tulos	173	392	
Tilikauden yli-/alijäämä	173	392	
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	12 %	17 %	
Vuosikate / Poistot, %	106 %	113 %	
Vuosikate, euroa/asukas	546	456	
Asukasmäärä	6049	6088	

Tuloslaskelma osoittaa, miten tilikauden tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneisiin kuluihin.

Tuloslaskelman tunnuslukujen perusteella voidaan arvioida, että talouden myönteinen kehitys jatkui vuonna 2017. Mäntyharjun kunnan tuloslaskelman toimintatuottojen kokonaismäärä (ulkoiset ja sisäiset) tilikaudella oli 8.795.732,40 €, josta ulkoiset toimintatuotot olivat 5.195.725,65 €.

Toimintakulut (sisäiset ja ulkoiset) olivat 45.332.513,14 €, josta ulkoiset toimintakulut olivat 41.732.506,39 €.

Kunta on kirjannut ylijäämäpalautukseksi Essoten palauttaman 240.207,47 €:n erän.

Verotulojen kehitys on esitetty alla olevassa taulukossa. Kunnallisverokertymä kasvoi 3,4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kiinteistöverot pienenevät 0,5 %. Yhteisöverotulot kasvoivat 16,6 %.

Verotulot jakautuvat verolajeittain seuraavasti:					
		TP 2017	TP 2016	Muutos €	Muutos %
Kunnallisvero		16 103 758,90	15 572 634,31	531 124,59	3,4
Osuus yhteisöveron tuotosta		2 345 952,18	2 011 370,84	334 581,34	16,6
Kiinteistövero		2 567 610,55	2 580 147,55	-12 537,00	-0,5
Verotulot yhteensä		21 017 321,63	20 164 152,70	853 168,93	4,2

Valtionosuuksien toteuma oli 18,6 milj. euroa. Kertymä pieneni edellisestä vuodesta 0,1 %.

Poistoja kertyi 3.129.628 euroa.

Toimintakate kertoo jaksotettujen toimintatuottojen ja -kulujen erotuksen, joka on katettava verorahoituksella ja valtionosuuksilla. Toimintakate kasvoi vuoden 2016 tasosta 1,8 % (636.757 €)

Toimintatuotot kattoivat noin 12,0 % toimintakuluista.

Vuosikate kuvaa kokonaisrahoituksen riittävyyttä. Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Kunnan tilikauden tulorahoitus riitti poistojen kattamiseen. Vuosikate oli 106 % poistoista. Tilikauden tulos oli 172.702,28 euroa positiivinen. Kertynyttä ylijäämää oli taseessa vuoden 2017 lopussa 5.562.288,14 €

1.3.2. TOIMINNAN RAHOITUS

Rahoituslaskelmaan kootaan kaikki kunnan rahanlähteet ja käytöt. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kunnan rahavaroihin eli sitä, lisääntyivätkö vai vähenivätkö kunnan rahavarat tilikauden aikana. Tuloslaskelman tavoin rahoituslaskelma sisältää ainoastaan ne erät, jotka ovat syntyneet kunnan kannalta ulkopuolisiin yksiköihin nähden.

Toiminnan ja investointien rahavirta, tulorahoitus

kuvaa tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin eli kuinka paljon varsinainen toiminta on tuottanut tilikauden aikana rahavaroja. Toiminnan rahavirta oli 3,2 milj. euroa.

Rahoituslaskelman investoinnit muodostuvat pysyvien vastaavien investointimenoista, rahoitusosuuksista sekä luovutusvoitoista. Investointimenojen määrä oli vuonna 2017 yhteensä 0,8 milj. euroa. Pysyvien vastaavien luovutustuloja kertyi 190.000 euroa.

Vuoden lopussa kunnalla oli lainaa yhteensä 13,2 milj. euroa, joka oli 1,6 miljoona euroa vähemmän kuin v. 2016 tilinpäätöksessä.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT			
		2 017	2 016
		1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate		3 302	2 780
Satunnaiset erät			66
Tulorahoituksen korjauserät		-58	-166
Investointien rahavirta			
Investointimenot		-860	-4 271
Rahoitusosuudet invest.menoihin			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		190	227
Toiminnan ja investointien rahavirta		2 574	-1 364
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset			-1 556
Antolainasaamisten vähennykset		121	121
Lanakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			4 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-1 604	-1 489
Lyhytaikaisten lainojen muutos			
Muut maksuvalmiuden muutokset		183	-29
Rahoituksen rahavirta		-1 300	1 047
Rahavarojen muutos		1 274	-317
Rahavarat 31.12.		2639	1365
Rahavarat 1.1.		1365	1682
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €		1 485	417
Investointien tulorahoitus, %		384 %	65 %
Lainanhoitokate		1,91	1,71
Kassan riittävyys, pv		23	11
Asukasmäärä		6049	6088

Rahoituslaskelman tunnusluvut mittaavat maksuvalmiutta ja kassavarojen riittävyyttä.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, € = tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla seurataan investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä.

Investointien tulorahoitus = $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä.

Lainanhoitokate = $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset}) = 1,91$. Lainanhoitokate kertoo tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman velvoitteiden hoitoon. Lainanhoitokyvyn katsotaan olevan hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2.

Kassan riittävyys 31.12.2017 = $365 \cdot \text{rahavarat} / \text{kassasta maksut tilikaudella} = 23$ pv.

1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Tase sisältää kunnan omaisuus- ja pääomaerät tilikauden päättyessä ryhmiteltynä luonteensa mukaisesti. Taseen loppusumma 31.12.2017 oli 39,8 milj. euroa. Taseen loppusumma pieneni edellisestä vuodesta noin 2,0 milj.€.

Taseen tunnusluvut:

Omavaraisuusaste, % = $100 \cdot (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma-saadut ennakot})$ Tunnuslukuarvon hyvänä tasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alemmaa omavaraisuusastetta on pidettävä jo heikkona ja se merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Tunnusluku kertoo kunnan vakavaraisuudesta, alijäämän sietokyvystä ja kyvystä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä.

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \cdot (\text{vieras pääoma-saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$ = Mäntyharju=40 %. Mitä pienempi suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisin maksusta tulorahoituksella.

Lainakantaan lasketaan koko vieraan pääoman määrä vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Mäntyharjun kunnan lainakanta tilikauden lopussa oli 2.183 euroa/asukas

Velat ja vastuut, % käyttötuloista = $100 \cdot (\text{vieras pääoma-saadut ennakot} + \text{vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakomaksuilla. Tunnusluku ottaa paremmin huomioon erilaisilla malleilla, kuten rahoitusleasingsopimuksilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa.

TASEEN TUNNUSLUVUT		
	31.12.2017	31.12.2016
Omavaraisuusaste, %	53,05	50,03
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	40 %	39 %
Kertynyt ylijäämä, milj. €	5,56	5,39
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	920	885
Lainakanta 31.12., milj €	13,21	14,81
Lainakanta 31.12., €/asukas	2183	2432
Velat ja vastuut % käyttötuloista	41,10	44,63
Lainasaamiset milj. €	2,9	3,05
Asukasmäärä	6049	6088

MÄNTYHARJUN KUNNAN TASE	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	35 898 684,93	38 421 118,45
Aineettomat hyödykkeet	151 921,54	212 698,82
Muut pitkävaikutteiset menot	151 921,54	212 698,82
Aineelliset hyödykkeet	28 042 419,04	30 349 934,58
Maa- ja vesialueet	4 019 861,37	4 009 271,71
Rakennukset	19 823 538,35	22 216 662,40
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 437 255,82	3 587 881,35
Koneet ja kalusto	401 735,43	471 322,34
Muut aineelliset hyödykkeet	58 632,51	58 917,81
Keskeneräiset hankinnat	301 395,56	5 878,97
Sijoitukset	7 704 344,35	7 858 485,05
Osakkeet ja osuudet	4 779 223,22	4 812 211,91
Muut lainasaamiset	2 629 186,73	2 748 153,26
Muut saamiset	295 934,40	298 119,88
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	171 504,00	190 745,21
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	171 504,00	190 745,21
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 725 341,44	3 276 348,95
Vaihto-omaisuus	978,00	19 991,81
Muu vaihto-omaisuus	978,00	19 991,81
Saamiset	1 085 448,03	1 891 382,05
Pitkäaikaiset saamiset	54 620,81	346 837,68
Myyntisaamiset	54 620,81	61 209,68
Muut saamiset		285 628,00
Lyhytaikaiset saamiset	1 030 827,22	1 544 544,37
Myyntisaamiset	524 381,24	812 077,17
Muut saamiset	459 976,48	533 516,87
Siirtosaamiset	46 469,50	198 950,33
Rahat ja pankkisaamiset	2 638 915,41	1 364 975,09
	<u>39 795 530,37</u>	<u>41 888 212,61</u>
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	21 061 328,74	20 888 626,46
Peruspääoma	15 499 040,60	15 499 040,60
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	5 389 585,86	4 997 247,37
Tilikauden yli-/alijäämä	172 702,28	392 338,49
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	314 555,47	324 311,48
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen pääomat	314 555,47	324 311,48
VIERAS PÄÄOMA	18 419 646,16	20 675 274,67
Pitkäaikainen	12 147 014,91	13 753 154,19
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 585 300,00	13 205 900,00
Lainat julkisyhteisöiltä		
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	561 714,91	547 254,19
Lyhytaikainen	6 272 631,25	6 922 120,48
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 620 600,00	1 604 200,00
Lainat julkisyhteisöiltä		
Saadut ennakot	92 103,13	136 697,80
Ostovelat	1 609 087,88	2 525 555,82
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	158 528,03	345 128,61
Siirtovelat	2 792 312,21	2 310 538,25
	<u>39 795 530,37</u>	<u>41 888 212,61</u>

1.5 KOKONAISTULOT- JA MENOT

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Verotulojen ja valtionosuuksien merkitys kunnan kokonaistuloista kasvaa joka vuosi. Kunnan tulee jatkossa päivittää maksuperusteet ja tak-sat vuosittain. Kunnan omiin keinoihin lisätä tuloja sisältyy myös omaisuuden myynti.

MÄNTYHARJUN KUNTA		ULKOISET KOKONAISTULOT JA KOKONAISMENOT 31.12.2017			
KOKONAISTULOT		KOKONAISMENOT			
Toiminta		Toiminta			
Toimintatuotot	5 195 726	11,39 %	Toimintakulut	41 732 506	93,73 %
Verotulot	21 017 322	46,07 %	Korkokulut	258 878	0,58 %
Valtionosuudet	18 626 000	40,83 %	Muut rahoituskulut	10 682	0,02 %
Korkotuotot	29 848	0,07 %	Tulorahoituksen korjauserät		
Muut rahoitustuotot	435 502	0,95 %	- Pakollisten varausten muutos		0,00 %
Satunnaiset tuotot		0,00 %	- Muut oikaisut	58 103	0,13 %
Tulorahoituksen korjauserät			- Pysyv. Vast. hyöd. Luovutustap.		0,00 %
- Pysyv.vastaav.hyöd.luovutusvoitot		0,00 %	Investoinnit		
Investoinnit			Investointimenot	860 362	1,93 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin		0,00 %	Rahoitustoiminta		
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutustulot	190 118	0,42 %	Antolainasaamisten lisäykset		0,00 %
Rahoitustoiminta			Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 604 200	3,60 %
Antolainasaamisten vähennykset	121 152	0,27 %	Lyhytaikaisten lainojen vähennys		0,00 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0,00 %	Oman pääoman vähennykset		
Lyhytaikaisten lainojen lisäykset		0,00 %		44 524 731	100,00 %
Oman pääoman lisäykset					
	45 615 667	100,00 %			
			Maksuvalmius		1 090 936
			Rahoituslaskelmasta		
			Muut maksuvalmiuden muutokset		183 005
			Rahavarojen muutos		1 273 940
			Yhteensä		-1 090 936

1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

1.6.1 YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ

Toimintakertomuksessa esitetään yhdistelmä kunnan tytär-, osakkuus- ja muista omistusyhteisöistä sekä kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä.

Yhdistelty konsernitilinpäätökseen		
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	4	
Kunnallista liiketoimintaa		
Muut yhtiöt	1	
Osuuskunnat		
Yhdistykset		
Säätiöt		
Kuntayhtymät	4	
Osakkuusyhteisöt		3
Muut omistusoikeusyhteisöt		
Yhteensä	9	3

Tytäryhtiöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

	Kotipaikka	Kunnan omistusos. %	Konsernin omistus %
Tytäryhtiöt			
KOY Keskiväli	Mäntyharju	100,00	100,00
KOY Myllyrinne	Mäntyharju	92,09	92,09
Mjun Seudun Elinkeinojen Kehitys Oy	Mäntyharju	100,00	100,00
KOY Pyhävedenranta	Mäntyharju	100,00	100,00
KOY Nokiantie 19	Mäntyharju	100,00	100,00
Kuntayhtymät			
E-Savon Sairaanhoidopiirin Ky	Mikkeli	6,640000	6,640000
Vaalijalan Ky.	Pieksämäki	3,135790	3,135790
Itä-Suomen päihdehuollon ky	Mäntyharju	1,460000	1,460000
Etelä-Savon Maakuntaliitto	Mikkeli	4,288500	4,288500
Osakkuusyhteisöt			
As.Oy Halssinrinne	Mäntyharju	34,84	34,84
Mäntyharjun Suittimäki Oy	Mäntyharju	25,00	25,00
KOY Mäntyharjun Virastokeskus	Mäntyharju	27,53	27,53

1.6.2 KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS

Mäntyharjun kunnan hallintosäännön mukaan konsernijohtoon kuuluu kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja talous- ja hallintojohtaja. Konsernijaosto antaa tarvittavat ohjeet yhtiökokousedustajille sekä kuntayhtymien ja kuntakonsernin kokouksia koskevia ohjeita.

Kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt noudattavat toiminnassaan osakeyhtiölakia ja toimivat yhtiöjärjestyksen, osakassopimusten ja yhtiötä sitovien lakien puitteissa. Konserniin kuuluvat keskeiset tytäryhtiöt julkaisevat toiminnastaan osavuositarkastukset ja vuosiraportin.

1.6.3 OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT

Kuntajaoston ohjeen 20.2.2015 mukaan poistovajetta ei ole kirjattu tytäryhtiöistä, jotka ovat kirjanneet tilinpäätöksessä suunnitelman mukaiset poistot.

1.6.4 ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Konserniin kehitykseen sisältyy eritasoisia riskejä. Vastuut tytäryhtiöistä ovat täysin Mäntyharjun kunnalla. Tytäryhtiöihin, erityisesti KOY Keskiväliin, sisältyvät taloudellisten riskien huomioiminen onkin oleellista arvioitaessa konsernin tulevaa kokonaiskehitystä.

KOY Keskivälin asuntojen käyttöprosentin aleneminen tulee saada pysäytettyä. Oravanpyörä, jossa vuokria joudutaan korottamaan ja korotus aiheuttaa käyttöprosentin laskua aiheuttaa kierteen, jonka vaikutus talouteen on vakava. Kehityksen suunnan oikaisu vaatii toimenpiteitä joko asuntokannan määrän saattamiseksi paremmin vastaamaan kysyntää tai vaihtoehtoisesti Keskiväli Oy:n asuntokannan houkuttelevuuden parantamiseksi. Nykyisen kehityksen jatkuessa KOY Keskivälin mahdollisuudet panostaa asuntokantaan ovat rajalliset.

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalveluiden kuntayhtymän sairaalakampuksen rakentamishanke velkaannuttaa kuntayhtymää huomattavasti. Kuntayhtymän velkamäärän kasvu tulee näkymään myös Mäntyharjun kuntakonsernin velkamäärän huomattavana kasvuna.

1.6.5 SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Konsernivalvonta on järjestetty konserniohjeen ja hallintosäännön avulla. Konsernijaosto antaa eril-lisohjeet kuntakonsernin kokouksia varten.

1.6.6 KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT

KONSERNITULOSLASKELMA		
TULOSLASKELMA	31.12.2017	31.12.2016
Toimintatuotot	31 571 003,45	23 380 579,81
Toimintakulut	-67 005 007,67	-57 656 163,59
Toimintakate	-35 434 004,22	-34 275 583,78
Verotulot	21 017 321,63	20 164 152,70
Valtionosuudet	18 626 000,00	18 642 214,92
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	10 950,98	1 185,55
Muut rahoitustuotot	439 937,15	199 081,42
Korkokulut	-346 419,06	-412 473,72
Muut rahoituskulut	8 151,37	-14 940,60
Vuosikate	4 321 937,85	4 303 636,49
Poistot ja arvonalentumiset:		
Suunn.mukaiset poistot	-4 062 618,49	-3 156 045,44
Tilikauden yli- ja alipariarvot		
Arvonalentumiset		-155 349,09
Poistot ja arvonalentumiset	-4 062 618,49	-3 311 394,53
Satunnaiset erät	3 197,98	67 403,70
Tilikauden tulos	262 517,34	1 059 645,66
Tilinpäätössiirot		137 727,11
Vähemmistöosuudet	-22 387,86	-57 207,81
Laskennallisen verovelan muutos	-38 074,00	-73 084,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	202 055,48	1 067 080,96
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	47 %	41 %
Vuosikate / Poistot, %	106 %	130 %
Vuosikate, euroa/asukas	714	707
Asukasmäärä	6 049	6 088

KONSERNI RAHOITUSLASKELMA		
RAHOITUSLASKELMA	31.12.2017	31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 321 937,85	4 303 636,49
Satunnaiset erät	-252 312,92	708,86
Tulorahoituksen korjauserä	-45 732,81	-30 943,37
Toiminnan rahavirta yhteensä	4 023 892,12	4 273 401,98
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 864 680,17	-7 285 611,98
Rahoitusosuudet investointimenoihin	96 848,56	34 467,60
Pysyvien vastaavien luovutusvoitot	194 782,39	453 257,14
Investointien rahavirta yhteensä	-2 573 049,22	-6 797 887,24
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 450 842,90	-2 524 485,26
Rahoituksen kassavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-4 066,46	-1 557 149,99
Antolainasaamisten vähennys	191 842,78	149 121,86
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 985 836,56	5 561 456,92
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 433 564,02	-2 514 815,02
Lyhytaikaisten lainojen muutos	687 542,00	532 442,28
Oman pääoman muutokset		2 195,05
Muut Maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen p.o ja varojen muutokset	12 217,89	-6 295,73
Vaihto-omaisuuden muutos	24 079,07	18 912,53
Saamisten muutos	212 941,41	801 581,24
Korottomien velkojen muutos	804 069,27	-563 250,89
Rahoituksen kassavirta	1 480 898,50	2 424 198,25
RAHAVAROJEN MUUTOS	2 931 741,40	-100 287,01
Rahavarat 31.12.	5 184 696,74	2 252 955,89
Rahavarat 1.1.	2 252 955,34	2 353 242,90
RAHAVAROJEN MUUTOS	2 931 741,40	-100 287,01
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	1 781	3 515
Investointien tulorahoitus, %	156,1	59,4
Lainanhoitokate	1,68	1,61
Kassan riittävyys, pv	28,1	14,2
Asukasmäärä	6 049	6 088

KONSERNI TASE		
TASE	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet:		
Aineettomat oikeudet	233 926,88	302 956,17
Muut pitkävaikutteiset menot	94 273,35	104 860,90
Ennakkomaksut		
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	328 200,23	407 817,07
Aineelliset hyödykkeet:		
Maa- ja vesialueet	4 656 898,04	4 621 862,43
Rakennukset	33 922 412,09	35 719 178,24
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 768 502,33	3 935 866,09
Koneet ja kalusto	1 176 803,85	1 018 439,04
Muut aineelliset hyödykkeet	99 291,02	91 866,79
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 608 867,49	1 198 530,72
Aineelliset hyödykkeet	45 232 774,82	46 585 743,31
Sijoitukset:		
Osakkuusyhteisöosuudet	606 701,33	606 701,04
Muut osakkeet ja osuudet	1 554 091,00	1 503 446,33
Muut lainasaamiset	4 702 122,38	4 843 503,92
Muut saamiset	311 914,93	310 033,97
Sijoitukset yhteensä	7 174 829,64	7 263 685,26
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	404 115,04	375 664,40
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	164 176,30	188 255,37
Saamiset:		
Pitkäaikaiset saamiset	282 966,25	632 137,55
Lyhytaikaiset saamiset	3 442 405,66	3 178 055,14
Rahat ja pankkisaamiset	5 184 696,74	2 252 955,89
VASTAAVAA YHTEENSÄ	62 214 164,68	60 884 313,99
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	15 499 040,60	15 499 040,60
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot	938 600,70	938 600,80
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	6 666 568,67	5 791 382,43
Tilikauden yli-/alijäämä	202 055,48	1 067 080,96
Oma pääoma yhteensä	23 306 265,45	23 296 104,79
VÄHEMMISTÖOSUUDET	110 812,70	102 455,48
KONSERNIRESERVI		
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero		
Vapaaehtoiset varaukset		
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	471 354,61	460 043,04
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	556 501,82	515 833,29
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras p-oma	23 704 144,70	24 239 778,60
Pitkäaikainen koroton vieras p-oma	588 954,33	566 888,53
Lyhytaikainen korollinen vieras p-oma	4 615 920,57	3 792 197,59
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	8 860 210,50	7 911 012,67
Vieras pääoma yhteensä	37 769 230,10	36 509 877,39
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	62 214 164,68	60 884 313,99

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
	31.12.2017	31.12.2016
Omavaraisuusaste, %	37,52	38,36
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	53 %	58 %
Kertynyt yli-/alijäämä, milj. €	6,9	6,9
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 135	1 127
Lainakanta 31.12., milj €	28,3	28,0
Lainakanta 31.12., €/asukas	4682	4604
Velat ja vastuut % käyttötuloista	54 %	59 %
Lainasaamiset milj. €	4,7	4,8
Asukasmäärä	6049	6088

Konsernitase sisältää konsernin omaisuus- ja pääomaerät tilikauden päättyessä ryhmiteltynä luonteensa mukaisesti. Konsernitase osoittaa konsernin varat ja velat sekä vastuut ulkopuolisille. Konsernitase osoittaa konsernin oman pääoman sen jälkeen, kun siitä on vähennetty konserniyhteisöjen väliset keskinäiset saamiset ja velat, konserniyhteisöjen sisäiset katteet ja keskinäinen osakeomistus, erotettu ulkopuolisten omistus ja vähemmistöosuudeksi, ja osakkuusyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta on yhdistelty konsernitaseeseen.

1.7 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

1.7.1 ASIAA KOSKEVA SÄÄNTELY

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

1.7.2 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Kirjaimellisesti tuloksen käsittely on ylijäämäisen tuloksen siirtämistä taseen vapaaehtoiseen varaukseen, rahastoon tai tilikauden ylijäämä –tilille.

Kunnan tilikauden tulos on 172.702,28 euroa ylijäämäinen. Kunnanhallitus esittää tilikauden käsittelystä seuraavaa:

Tilikauden tulos 172.702,28 euroa siirretään taseen yli-/alijäämätilille.

1.7.3 TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

Mäntyharjun kunnan talous toteutui ennakoitua paremmin ja talous on tasapainossa. Kunnan taseeseen kertyi ylijäämää eikä kattamattomia alijäämiä ole. Lakisääteistä velvoitetta tasapainottamisohjelman laatimiseksi ei ole.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Seurantaa koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (KuntaL 110.5 §). Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutumisvertailussa on lisäksi käytävä ilmi, onko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrätyllä tavalla (KuntaL 110.4 §). Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin rahavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa (KuntaL 110.4§). Toteutumisvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutumisvertailu laaditaan sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle.

Toteutumisvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarviomuutokset, muutettu talousarvio ja toteutuma sekä poikkeama muutetun talousarvion ja toteutuman välillä.

2.2 Tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteen merkitystä ja noudattamista korostetaan kuntalain eri säännöksissä: valtuusto ylimpänä toimielimenä päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista (14 §, 110 §), määrärahan ja tuloarvion on liityttävä tavoitteeseen (110.4 §) ja kunnanhallituksen on annettava toimintakertomuksessa selvitys tavoitteen toteutumisesta (113 §). Talousarviossa asetettujen tavoitteiden tulee toteuttaa valtuuston hyväksymää kuntastrategiaa (110 §). Kuntastrategiassa määritellään sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kaikkia talousarvion tavoitteita koskee noudattamisvelvoite ja raportointivelvoite. Sitovuus määritellään talousarviossa ja sen tulee käydä ilmi toteutumisvertailusta.

2.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Toteutumisvertailusta tulee käydä ilmi määrärahat ja tuloarviot, toteutuneet menot ja tulot sekä niiden erotus (toimintakate/netto). Alkuperäinen talousarvio ja siihen tehdyt hyväksytyt muutokset esitetään erikseen. Poikkeamana esitetään muutetun talousarvion ja toteuman erotus.

2.3.1 Käyttötalouden toteutuminen

2.3.1.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-20 160		-20 160	-20 990	104,1	830
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-20 160	0	-20 160	-20 990	104,1	830
LASKENNALLISET ERÄT	20 160		20 160	20 990	104,1	-830
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0	0		0		

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Huolehtia vaalilain tarkoittamis- kunnan keskusvaalilautakun- nalle määrätyistä tehtävistä	Virheettömyys ja aikataulussa pysyminen	Huolellisuus	Kunnallisvaalit toimitettu
Äänestysaktiivisuuden nostami- nen	Äänestysaktiivisuus-pro- sentti	Äänestysaktivointi -> käytetään Kuntaliiton vaalimainontamater- aalia kunnan kotisivuilla	Äänestyspro- sentti 59,2

Vastuuhenkilö

Hallinto- ja talousjohtaja

2.3.1.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-11 840		-11 840	-9 714	82,0	-2126
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-11 840	0	-11 840	-9 714	82,0	-2126
LASKENNALLISET ERÄT	11 900		11 900	9 714	81,6	2 186
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	60	0	60	0		60

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen kunnassa ja kuntakonsernissa (121 §)	Tehty / valmis-teilla	Ltk arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla	Valmisteilla
Talousarviovuoden 2017 arviointikertomus (121 §)	Tehty / valmis-teilla	Arviointikertomuksen laadinta -viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kuuleminen -tutustumiskäynnit eri kohteisiin -kuntastrategian ohjaava vaikutus toimintaan	Valmisteilla Tehty Valmisteilla
Luottamushenkilön ja viranhaltijan sidonnaisuuksien ilmoittaminen (84 §)	Tehty / valmis-teilla	Ltk valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi	Tehty
Arvioinnin kehittäminen	Tehty / valmis-teilla	Lautakunnan toiminnan kehittämisen johtamisen tukena Arviointikertomuksen vaikuttavuuden kehittäminen	Valmisteilla Valmisteilla

Vastuuhenkilö

Kunnanjohtaja

2.3.1.3 KUNNANVALTUUSTO

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	10 000		10 000	15 935	159,4	-5 935
TOIMINTAKULUT	-61 520		-61 520	-57 051	92,7	-4 469
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-51 520	0	-51 520	-41 116	79,8	-10 404
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-51 520	0	-51 520	-41 116	79,8	-10 404

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Koulutus – ja seminaarit -tavoite selkiyttää ja terävöittää päätöksen tekoa	Toteutuneiden seminaa- rien ja koulutustapahtumien lkm	Järjestetään - 3 seminaaria - koulutuspaketti uusille valtuute- tuille	-järjestetty 2 se- minaaria -kahden illan koulutuspaketti

Vastuuhenkilö

Kunnanjohtaja

2.3.1.4 KUNNANHALLITUS LTK

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	1 650 180		1 650 180	1 856 936	112,5	-206 756
TOIMINTAKULUT	-29 021 120	-30 000	-29 051 120	-28 905 045	99,5	-146 075
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-27 370 940	-30 000	-27 400 940	-27 048 109	98,7	-352 831
Poistot ja arvonalentumiset	-96 770		-96 770	-108 066	111,7	11 296
LASKENNALLISET ERÄT	417 350		417 350	260 196	62,3	157 154
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-27 050 360	-30 000	-27 080 360	-26 895 979	99,3	-184 381

Keskeiset muutokset: Vuoden 2017 talousarvio sisältää määrärahavarausten perusturvapalvelujen ostamiseksi Etelä-Savon sosiaali- ja terveystyön kuntayhtymältä. Tukipalvelulautakunnan lakauttamisen johdosta toimistopalvelut ja ict-palvelut on sisällytetty osaksi kunnanhallituksen tp-keräytymää

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Tilikauden tulos tulee olla ylijäämäinen	Talousarvion toteutuminen / tilikauden tulos	Talouden kehityksen seuranta Riittävä ja oikea-aikainen puuttumisen havaittuihin ongelmiin Pitkäjänteinen työ rakenteiden saamiseksi vastaamaan tarvetta ja taloudellisia mahdollisuuksia	Tilikauden ylijäämä 172 702,28 €
Kuntalaisten osallisuus	-uudet asiointikanavat kunnan verkkosivujen kautta kyllä / ei -kunnan sähköinen kyselytunti kyllä / ei -asiointiliikenteen asiakasmääräkehitys -valokuituyhteyden piirissä olevien talouksien %-määrä	Kunnan ja kuntalaisten välisen vuorovaikutuksen kehittäminen Liikkumismahdollisuuksien takaaminen Digitaalisen tiedonsiirron mahdollistaminen	- kunnan uudet verkkosivut otettu käyttöön ja toteutettu sähköisiä kyselyjä 3 kpl -sähköinen kyselytunti/EI -as.liikenteen asiakasmäärä pysynyt entisellä tasolla -valokuidun kattavuustietoa ei ole saatavissa
Asukasluvun laskun pysäyttäminen	-asukasluvun kehitys -työttömyysprosentti -työpaikkojen lkm. kunnan alueella / muutos -koulunsa 2017 aloittavat/ 2010 syntyneet	Panostaminen työllisyyden hoitoon, elinkeinopolitiikkaan ja kuntamarkkinointiin	-asukasluku -39 henkilöä -työttömyysprosentti 10,7 -työpaikkojen lkm muutos -koulun 2017 aloittaneet / 2010 syntyneet 53/41

Vastuuhenkilö

Kunnanjohtaja, hallinto- ja talousjohtaja

Kunnanhallitus

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	800		800	3 642	455,3	-2 842
TOIMINTAKULUT	-467 900		-467 900	-448 199	95,8	-19 701
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-467 100	0	-467 100	-444 557	95,2	-22 543
LASKENNALLISET ERÄT	371 760		371 760	357 003	96,0	14 757
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-95 340	0	-95 340	-87 554	91,8	-7 786

Kunnanhallituksen hallinto

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	800		800	3 642	455,3	-2 842
TOIMINTAKULUT	-379 780		-379 780	-355 969	93,7	-23 811
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-378 980	0	-378 980	-352 327	93	-26 653
LASKENNALLISET ERÄT	370 300		370 300	352 327	95,1	17 973
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-8 680	0	-8 680	0		-8 680

Erillismäärärahat

Kunnanhallituksen alla on erillismäärärahat seuraaville kohteille:

Kunnanhallituksen hallinto

- kunnanjohtajan ja hallinto- ja talousjohtajan palkkakulut ja toimintamenot
-

Suhdetoiminta ja edustus

Toimikunnat

Yleishallinto

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	1 532 130		1 532 130	1 418 168	92,6	-113 962
TOIMINTAKULUT	-4 245 480	-30 000	-4 275 480	-3 874 216	90,6	-350 330
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 713 350	-30 000	-2 743 350	-2 456 048	89,5	-464 292
Poistot ja arvonalentumiset	-59 380		-59 380	-61 433	103,5	271
LASKENNALLISET ERÄT	528 120		528 120	316 982	60,0	75 084
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 244 610	-30 000	-2 274 610	-2 200 499	96,7	-388 937

Erillismääräraha	kp	€ TP2017	€TA2017	selite
Työterveyshuolto	001356	123 974	260 600	Henkilökunnan työterveyshuollon kustannukset Kelalta saadaan noin 50 % avustus toiminnan järjestämiseen
Joukkoliikenne	001357	60 357	67 040	Toiminnan tavoitteena mahdollistaa asiointimahdollisuus henkilöille, joilla ei ole omaa autoa käytössä. Painopiste haja-asutusalueella
Kom-myyntivoitot / tappiot	001358	58 103	10 000	Menokohtaan kirjataan kunnan myyntivoitto/tappio
Maaseututoimi	001359	91 563	114 400	Maaseututoimen palveluiden osto Mikkelin kaupungilta. Määrärahavaraus maaseutualan kehittämiseen ja 4H toiminnan tukemiseen
Työllisyyden hoito	001360	922 904	716 840	Kunnan maksuosuus pitkäaikaistyöttömyyden kustannuksista (Kela), TYP- kustannuksista, nuorten kesätyöpaikat (14) ja tukityöllistämispalkat (15)
	001364	157 223	210 990	Askelma EU-hanke
Työmarkkinatoiminta	001361	19 430	16 600	Kunnallisen työmarkkinalaitoksen jäsenmaksu ja pääluottamusmieskorvaukset
Yhteispalvelupiste	001362	101 027	103 650	Yhteispalvelupiste tarjoaa avustavia palveluja kunnan, verottajan, maistraatin, Kelan:n ja TE-toimiston osalta
Asuntotoimen hallinto	001320	10	1 500	Asuntotoimen palvelut ostetaan Ovenialta
Asunto-osakeyhtiöt	001330	49 572	48 200	Kunnan suorassa omistuksessa olevien asuntojen kustannukset
Kuel:n eläkeperusteinen maksu	001350	728 167	979 000	Palkkaperusteinen eläkemaksu
Kuel:n varhemaksu	001355	60 047	120 000	Varhaiseläketapahtumista aiheutuneet työnantajan maksut
Tietohallintopalvelut	018200	514 837	508 980	Kunnan ict-palvelu- ja kopiokulut
Toimistopalvelut	018300	590 189	646 980	Henkilöstöhallinto, laskentatoimi ja muut toimistop.

Vastuhenkilö

Hallinto- ja talousjohtaja

Muu yleishallinto

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	2 400		2 400	36 701	1529,2	-34 301
TOIMINTAKULUT	-460 600		-460 600	-448 522	97,4	-12 078
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-458 200	0	-458 200	-411 822	89,9	-46 378
LASKENNALLISET ERÄT	77 350		77 350	72 209	93,4	5 141
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-380 850	0	-380 850	-339 613	89,2	-41 237

Erillismäärärahat:

Erillismääräraha	kp	€ TP2017	€ TA 2017	selite
virkestys	001370	18 790	6 500	Varaus henkilöstön huomioimiseen
verotus	001371	136 809	160 000	Kunnan osuus verotuskustannuksista
seuraeläinten hoito	001372	2 661	3 500	Löytöeläinten hoidosta aiheutuneet kustannukset
tyky-toiminta	001373	14 400	12 100	Henkilöstön työkykyä ylläpitävä toiminta
työsuojelu	001374	14 722	15 450	Työsuojelun kustannukset
velkaneuvonta	001375	0	3 500	Neuvontapalveluiden ostaminen Mikkelin kaupungilta
yhteistoimintaosuudet ja avustukset	001376	200 142	213 850	Avustuksia, yhteistoimintaosuuksia ja jäsenmaksuja
muu yleishallinto	001377	60 998	45 700	koko kuntaa koskevat yhteiset kustannukset

Vastuuhenkilö Hallinto- ja talousjohtaja

Tietohallintopalvelut

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Keskimääräisten avoimien työtikettien määrä	<20	Töiden johtaminen, organisointi ja tekeminen tehokkaasti	<10

Vastuuhenkilö Hallinto- ja talousjohtaja

Toimistopalvelut

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Toimistopalveluiden tavoitteena on tehokas ja ammattitaitoinen toiminta	Suunniteltujen koulutusten toteutuminen K / E	Koulutukset	Kyllä

Vastuuhenkilö Hallinto- ja talousjohtaja

Ympäristöpalvelut

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-220 000		-220 000	-195 567	88,9	-24 433
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-220 000	0	-220 000	-195 567	88,9	-24 433
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-220 000	0	-220 000	-195 567	88,9	-24 433

Eläinlääkintähuolto, ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu on järjestetty Mikkelin, Hirven-
salmen, Pertunmaan ja Mäntyharjun sekä Kangasniemen kuntien yhteistyönä osana Mikkelin kau-
pungin organisaatiota.

Ympäristölautakunnan, terveystalvonnann ja ympäristönsuojelun osalta kustannukset jaetaan kun-
tien asukaslukujen perusteella. Eläinlääkintähuollossa kustannusjako perustuu kunnissa tehtyihin
sairasmatkoihin ja pieneläinkäynteihin, siten kuin on tarkemmin määritetty. Tilakustannukset ja eläin-
lääkärisubventiot on sisällytetty jaettavaan kustannuksiin.

Sosiaali- ja terveystalvot

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT				248 056	-100,0	-248 056
TOIMINTAKULUT	-23 349 380		-23 349 380	-23 750 926	101,7	401 546
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-23 349 380	0	-23 349 380	-23 502 870	100,7	153 490
LASKENNALLISET ERÄT	-482 530		-482 530	-413 788	85,8	-68 742
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-23 831 910	0	-23 831 910	-23 916 658	100,4	84 748

Sosiaali- ja terveystalvot ostetaan ostopalvotuna Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvotuiden kun-
tayhtymältä.

Elinkeinotoimi

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	108 250		108 250	156 901	144,9	-48 651
TOIMINTAKULUT	-717 200		-717 200	-605 969	84,5	-111 231
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-608 950	0	-608 950	-449 068	73,7	-159 882
Poistot ja arvonalentumiset	-37 390		-37 390	-46 633	124,7	9 243
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-646 340	0	-646 340	-495 701	76,7	-150 639

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Kuntaviestinnän kehittäminen	Kyllä / Ei (seuranta)	- sähköinen kuntakirje (kuntalaiset ja vapaa-ajan asukkaat) >2 krt - teemaillat > 2 krt - kh:n asettamien toimenpiteiden toteuttaminen kuntalaisten osallisuudessa - uusien verkkosivujen julkaisu ja kehittäminen saadun palautteen perusteella	-1 kuntakirje - 2 teemaillaa - kuntakuulemisia 4 kpl - Uudet verkkosivut julkaistu ja kehitystyö jatkuu
Kuntamarkkinoinnin tehostaminen	Kyllä / Ei mediaseuranta	- toiminta markkinoinnin ja viestinnän toimenpideohjelman mukaisesti - aktiivinen ja suunnitelmallinen yritysmarkkinointi (Mäntyharju – menestyksen tekijöitä) - aktiivinen ja suunnitelmallinen matkailumarkkinointi - aktiivinen ja suunnitelmallinen palvelu- ja asukasmarkkinointi - positiivisen medianäkyvyyden kasvattaminen	- markkinointia ja viestintää toteutettu kuntastrategian pohjalta - Yritys- ja matkailumarkkinointia tehty yhdessä yritysten kanssa: Työpaikka- ja asukasmarkkinointikampanja mm.Helsingin Sanomissa. - Menestyksen tekijöitä - esite vol. 3, kaupat ja palvelut -esite, tontti-esitteet suomeksi, englanniksi ja kiinaksi. - Mikkelin asuntopesut, some-kampanjat, Rakkaudella Mäntyharju -videot (4 kpl) - näkyvyys kasvanut (seurantaraportti 2017)
Matkailun kehittäminen	työpajat 2 kpl palvelupaketit 2 kpl	- matkailupalvelujen tuotteistaminen (työpajat ja palvelupaketit, yritysryhmä-hankkeet) - luontomatkailu- ja kulttuuri-kunta –teemat - matkailulehden uudistaminen	- 7 työpajaa - VisitMäntyharju-verkoston perustaminen - yritysten yhteiset palvelupaketit (5 kpl) - matkailulehdellä uusi ilme
Elinkeinojen vireyttäminen	yrityskontaktit > 150 kpl (kontaktien määrä ja yritys-määrä) uudet yritykset > 15 kpl työttömyysaste < 15 %	- yritysneuvonta ja uusyrityskeskusyhteistyö, työvoiman saatu vuosi - laskelma- ja rahoitusneuvonta - yritysten sparraus, tiedonhau - yrityksille jatkajien etsintä ja avustaminen	- yrityskontaktit 221 kpl - uudet yritykset 17 kpl - työttömyysaste 10,7 % - 1 omistajanvaihdos Mäsekin avustuksella, 3 prosessissa - osuuskuntaseminaari (osallistujia 40 hlöä)

Hanketoiminta kehittämisessä	hanketoiminnan volyymi raportointi	Hanketoiminta ja –neuvonta Kunnan yleinen kehittäminen - Keskustan kehittäminen, jonka erityinen paino- piste on Kenkätehtaanniemen- Kurkilahden alue (sis. juna-asema) - Hevostalousyrittäjyyden edistäminen - Yritysten omistajanvaihdos - Repovesi -reitin kehittäminen - Yritysryhmähankkeet - Luova mökkitie –verkoston edistäminen Osallistuminen seudullisiin hankkeisiin	- Yhdessä enemmän (Mäntyharju-Repovesi - reitti) - Opinnäytetyöt koskien rautatieaseman ja kenkä- tehtaan jalostamista yri- tyskäyttöön - Yritysryhmähanke (säh- köisen liiketoiminnan ke- hittäminen) - Omistajanvaihdoshanke - seudullinen Solmu- hanke
Toimitilojen käyttöaste	käyttöasteen seuranta	Aktiivinen markkinointi Tilojen kunnossapito ja kehittäminen	Käyttöaste 91,77 % Konserni 80,14 %

Vastuuhenkilö

Kunnanjohtaja

2.3.1.5 SIVISTYSLAUTAKUNTA

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	1 000 710		1 000 710	1 320 032	131,9	-319 322
TOIMINTAKULUT	-10 882 430		-10 882 430	-10 603 765	97,4	-278 665
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-9 881 720	0	-9 881 720	-9 283 733	93,9	-597 987
Poistot ja arvonalentumiset	-153 840		-153 840	-212 173	137,9	58 333
LASKENNALLISET ERÄT	-340 770		-340 770	-292 028	85,7	-48 742
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-10 376 330	0	-10 376 330	-9 787 934	94,3	-588 396

Sivistyslautakunnan hallinto

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT				7 482	-100,0	-7 482
TOIMINTAKULUT	-162 420		-162 420	-163 061	100,4	641
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-162 420	0	-162 420	-155 579	95,8	-6 841
LASKENNALLISET ERÄT	157 550		157 550	154 239	97,9	3 311
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 870	0	-4 870	-1 339	27,5	-3 531

Tuotekuvaus

Sivistyslautakunnan hallinto sisältää sivistyslautakunnan luottamustoimipalkkiot, palvelualueen johtajan palkkauskulut sekä hallinnon tarvitsemat sisäiset toimisto- ja tukipalvelut.

Varhaiskasvatus

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	272 000		272 000	331 279	121,8	-59 279
TOIMINTAKULUT	-1 980 140		-1 980 140	-1 747 485	88,3	-232 655
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 708 140	0	-1 708 140	-1 416 206	82,9	-291 934
Poistot ja arvonalentumiset	-11 220		-11 220	-23 299	207,7	12 079
LASKENNALLISET ERÄT	-106 560		-106 560	-94 960	89,1	-11 600
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 825 920	0	-1 825 920	-1 534 465	84,0	-291 455

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Lapsen hyvinvointia edistävä, laadukas varhaiskasvatus Hyvälle yhteistyö- lerakentuva varhaiskasvatus	Vasu otettu käyttöön 1.8.2017 kyllä/ei Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset, tavoite vähintään 4 (asteikko 1-5)	Varhaiskasvatussuunnitelman päivittäminen ja käyttöönotto VASU'17	Kyllä Asiakastyytyväisyyskysely tehty vasuprosessin yhteydessä. Kvalitatiivisen mittauksen näkökulmasta varhaiskasvatus määriteltiin laadukkaaksi toiminnaksi. Ka 4/5.

	Arviointityökalu otettu käyttöön, kyllä/ei	Systemaattisen arviointityön kehittäminen Jokaisella lapsiryhmällä on pedagogisen ammattilaisen ohjaus	Kyllä. Oman työn arviointi, pedagogisen työn arviointi. Lastentarhanopettajien työpanos tiimin pedagogisen ohjauksen näkökulmasta kasvanut mm. suunnitteluajan antamisella kiky-ajasta
--	--	---	---

Tuotetaulukko

VARHAISKASVATUS		MÄÄRÄT	TUOTE	KUSTANNUS	TULOT €	NETTO
00022100						
Tuotantoyksiköt / Tuotteet						
Mustikkatassu 002121	TA 2017	148 000	9,27	1 372 290	205 000	-1 167 290
tunti	TP 2017	147 144	8,88	1 307 234	264 715	-1 042 519
	toteutunut	99,4 %	95,8 %	95,3 %	129,1 %	89,3 %
Perhepv.hoito 002140	TA 2017	35 000	7,95	278 130	67 000	-211 130
tunti	TP 2017	19 762	7,75	153 134	62 487	-90 647
	toteutunut	56,5 %	97,5 %	55,1 %	93,3 %	42,9 %

Vastuuhenkilö

Varhaiskasvatuksen johtaja

Perusopetus

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	467 060		467 060	576 026	123,3	-108 966
TOIMINTAKULUT	-5 543 950		-5 543 950	-5 453 234	98,4	-90 716
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-5 076 890	0	-5 076 890	-4 877 208	96,1	-199 682
Poistot ja arvonalentumiset	-13 050		-13 050	-32 605	249,8	19 555
LASKENNALLISET ERÄT	-251 320		-251 320	-225 551	89,7	-25 769
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-5 341 260	0	-5 341 260	-5 135 364	96,1	-205 896

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Laadukas, monipuolinen ja kustannustehokas perusopetus	Lukuvuoden tuntisuunnitelmaa laajempi kuin valtakunnallinen suositus Kyllä/ei Ipadit opetuksessa vähintään yhdellä luokka-asteella Kyllä/ei Opettajille järjestetty koulutusta uuteen teknologiaan Kyllä/ei	Opetussuunnitelmassa valtakunnallista suositusta enemmän ja laajemmin oppitunteja Uuden teknologian käyttöönotto	Kyllä Toteutuu Toivolassa ja Yhtenäiskoululla kaikilla luokka-asteilla ipad-resurssina, joka on käytössä osalla tunneista. Kirkonkylällä ipadien määrässä kehitettävää. Opettajille järjestetty teknologiakoulutusta veso-päivässä, erillisissä koulutuksissa ja tutoropettajatoiminnan kautta

Kouluhyvinvoinnin tukeminen	THL:n hyvinvointikyselyn tuloksissa kouluolojen ja opiskeluhuollon tulokset parempia kuin keskimäärin	Mäntyharjun oppilas-huollon oppaan mukaiset palvelut käytössä	Sekä 4.-5.-lk että 8.-9.lk tulokset keskimäärin valtakunnallista tasoa tai parempia
-----------------------------	---	--	---

Tuotetaulukko

Perusopetus 00023000						
Tuotantoyksiköt / Tuotteet		TUOTANTO- MÄÄRÄT	MENOT € / TUOTE	OMA- KUSTANNUS- HINTA €	TULOT €	NETTO
Kirkonkylän koulu 002300 opetustunti	TA 2017	2 776	180,07	499 880		-499 880
	TP 2017	2 893	176,26	509 919		-509 919
	toteutunut	104,2 %	97,9 %	102,0 %		102,0 %
Esiopetus Kirkonkylä 2302 opetustunti	TA 2017	750	37,57	28 180		-28 180
	TP 2017	752	30,62	23 023		-23 023
	toteutunut	100,3 %	81,5 %	81,7 %		81,7 %
Yhtenäiskoulu 002310 opetustunti	TA 2017	27 918	115,40	3 221 710		-3 221 710
	TP 2017	27 662	116,69	3 228 002	28 454	-3 199 548
	toteutunut	99,1 %	101,1 %	100,2 %		99,3 %
Jukola 002311 opetustunti	TA 2017	3 076	75,26	231 490	192 200	-39 290
	TP 2017	2 665	59,16	157 652	157 652	0
	toteutunut	86,6 %	78,6 %	68,1 %	82,0 %	0,0 %
Esiopetus Yhtenäiskoulu 2312 opetustunti	TA 2017	1 406	144,59	203 300	0	-203 300
	TP 2017	1 429	148,02	211 523	1 758	-209 765
	toteutunut	101,6 %	102,4 %	104,0 %		103,2 %
Toivolan koulu opetustunti	TA 2017	2 814	158,91	447 180		-447 180
	TP 2017	3 085	130,69	403 185		-403 185
	toteutunut	109,6 %	82,2 %	90,2 %		90,2 %
Kirkonkylän iltapv. toiminta 002370	TA 2017	750	32,49	24 370	5 000	-19 370
	TP 2017	752	49,01	36 853	4 575	-32 278
	toteutunut	100,3 %	150,8 %	151,2 %	91,5 %	166,6 %
Yhtenäiskoulun iltapv. toiminta 002380	TA 2017	1 500	39,35	59 020	8 000	-51 020
	TP 2017	1 504	25,25	37 973	9 025	-28 948
	toteutunut	100,3 %	64,2 %	64,3 %	112,8 %	56,7 %
Resurssikeskus 002385 opetustunti	TA 2017	4 988	147,19	734 200	18 860	-715 340
	TP 2017	5 240	148,73	779 336	33 590	-745 746
	toteutunut	105,1 %	101,0 %	106,1 %	178,1 %	104,3 %

Vastuhenkilö

Sivistysjohtaja ja perusopetuksen rehtorit

Toisen asteen koulutus

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	56 000		56 000	96 849	172,9	-40 849
TOIMINTAKULUT	-1 234 510		-1 234 510	-1 237 324	100,2	2 814
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 178 510	0	-1 178 510	-1 140 475	96,8	-38 035
Poistot ja arvonalentumiset	-8 820		-8 820	-19 736	223,8	10 916
LASKENNALLISET ERÄT	-56 050		-56 050	-50 285	89,7	-5 765
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 243 380	0	-1 243 380	-1 210 496	97,4	-32 884

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Laadukkaan opetuksen tarjoaminen	Opiskelijoiden jaksokysely, tavoitteena hyvä tulos	Pätevien opettajien rekrytointi Opettajien koulutautuminen	Toisen jakson jälkeen tehty kysely antoi kiitettävän/hyvän tuloksen viihtyvyydestä Mäntyharjun lukiossa.
Opiskelijamäärän ylläpitäminen/ lisääminen	Opiskelijoiden määrä lukiossa, tavoitteena opiskelijamäärän kasvattaminen	Markkinoinnin kehittäminen Monipuolinen kursistarjonta Opetuksen kehittäminen mm. uudistuvan av-laitteiston avulla	Opiskelijamäärä on kasvanut viime lukuvuodesta yli 20 opiskelijalla

Tuotetaulukko

Toisen asteen koulutus						
00025000				OMA-KUSTANNUS-HINTA €		
Tuotteet		TUOTANTO-MÄÄRÄT	MENOT € / TUOTE		TULOT €	NETTO
Lukio	TA 2017	233	5 576,74	1 299 380	56 000	-1 243 380
kurssi	TP 2017	250	5 087,93	1 271 982	59 663	-1 212 319
	toteutunut	107,3 %	91,2 %	97,9 %	106,5 %	97,5 %

Vastuuhenkilö

Lukion rehtori

Vapaa sivistystyö

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	78 000		78 000	95 192	122,0	-17 192
TOIMINTAKULUT	-515 200		-515 200	-492 385	95,6	-22 815
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-437 200	0	-437 200	-397 194	90,8	-40 006
Poistot ja arvonalentumiset	-280		-280	-8 424	3008,5	8 144
LASKENNALLISET ERÄT	-23 390		-23 390	-21 044	90,0	-2 346
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-460 870	0	-460 870	-426 661	92,6	-34 209

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Kansalaisopisto edistää hyvinvointia ja sosiaalista kanssakäymistä	Liikuntaan ja terveelliseen ravitsemukseen tai elämäntapaan liittyvien kurssien määrä, tavoitteena vähintään 17 kurssia sekä syksyllä että keväällä	Tarjotaan liikuntaan, terveelliseen elämäntapaan ja ravitsemukseen liittyviä kursseja	22 kurssia keväällä ja 21 kurssia syksyllä
Koulutuksellisen yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja työllisyyden edistäminen	Tarjotaan kalenterivuositain vähintään 4 kurssia, joiden keskeisenä tavoitteena on antaa valmiuksia työelämään. Selkeästi erityisryhmille suunnattujen kurssien määrä (väh. 6 kurssia sekä syksyllä että keväällä) Keskustaaajaman ulkopuolelle sijoittuvien kurssien määrä (väh. 7 kurssia sekä keväällä että syksyllä) Kumpaakin sukupuolta saadaan koulutukseen vähintään 27 % Opintoseteleiden tarjoaminen (kyllä/ ei)	Tarjotaan, työllisyyden edistämiseen, erityisryhmille suunnattuja ja keskustaaajaman ulkopuolelle sijoittuvia kursseja sekä järjestetään kursseja, jotka tukevat molempien sukupuolten osallistumista koulutukseen Haetaan vuosittain opintosetelirahoitusta työttömien, erityisryhmien ja ikääntyneiden koulutuksen tukemiseksi.	5 työelämään selkeästi suunnattua kurssia (ei sisällä esim. äänenkäyttöä, tekstiiliä, kieliä ja atk:ta) Erityisryhmille selkeästi suunnattuja kursseja keväällä 9 ja syksyllä 11 Keskustaaajaman ulkopuolisia kursseja keväällä 13 (+ yksi verkkokurssi) ja syksyllä 11 (+ 2 verkkokurssia). Lisäksi 4 yleisöluentoja haja-asutusalueella. Miehiä 26,6 % netto-opiskelijoista Kyllä
Kansalaisopisto tukee paikallista kulttuuritarjontaa toimien yhteistyössä eri tahojen kanssa	Tapahtumatarjonnan määrä (kansalaisopiston ryhmät osallisena) kyllä / ei (esim. esitteissä, nettisivuilla)	Kulttuuriosaamisen vahvistaminen ja yhteistyö tapahtumajärjestelyssä Yhteistyö eri tahojen kanssa	83 tapahtumaa, joista 81 omassa kunnassa Kyllä

Tuotetaulukko

Vapaa sivistystyö						
		TUOTANTO- MÄÄRÄT	MENOT € / TUOTE	OMA- KUSTANNU- S-HINTA €	TULOT €	NETTO
Tuotteet						
Kansalaisopisto	TA 2017	5 350	73,40	392 670	74 000	-318 670
Opetustunti	TP 2017	5 292	70,59	373 569	76 423	-297 146
	toteutunut	98,9 %	96,2 %	95,1 %	103,3 %	93,2 %

Vastuuhenkilö

Kansalaisopiston rehtori

Taiteen perusopetus / Mikkelin musiikkiopisto

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-70 040		-70 040	-62 230	88,8	-7 810
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-70 040	0	-70 040	-62 230	88,8	-7 810
LASKENNALLISET ERÄT	-3 180		-3 180	-2 819	88,6	-361
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-73 220	0	-73 220	-65 049	88,8	-8 171

Tuotokuvaus

Taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) mukaan kunta voi järjestää taiteen perusopetusta. Mäntyharjussa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista opetusta järjestää Mikkelin musiikkiopiston sivutoimipiste.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	127 650		127 650	213 204	167,0	-85 554
TOIMINTAKULUT	-1 376 170		-1 376 170	-1 448 045	105,2	71 875
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 248 520	0	-1 248 520	-1 234 841	98,9	-13 679
Poistot ja arvonalentumiset	-120 470		-120 470	-128 110	106,3	7 640
LASKENNALLISET ERÄT	-57 820		-57 820	-51 609	89,3	-6 211
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 426 810	0	-1 426 810	-1 414 560	99,1	-12 250

Nuorisotyö

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Perusnuorisotyö:- laadukas ja am- mattitaitoinen pe- rusnuorisotyö - nuorten osallisuus	Nuorisotilojen auki- olo-tunnit kunnan omana toimintana ja yhdistysten kautta, tavoite 900 tuntia	Läsnä oleva aikuinen nuorisotiloissa	n. 800 tuntia
Etsivä nuorisotyö: -nuoren elämän nivelpuolien te- hostettu tuki -nuorisotyöttömyy- den vähentäminen	Ensimmäinen yhtey- denotto ohjausta tar- vitsevaan nuoreen 2 viikon sisällä tiedon saamisesta Kyllä/ei	Yksilölliset ratkaisut koulutus-/työpoluille yhteistyössä työllisy- den hoidon kanssa Joustavuuden lisäämi- nen peruskoulussa	Kyllä Peruskoulun päättäneistä kaikille koulupaikka

	Koulutuksen ulkopuolelle jääneet alle 24v. suhteessa koulutuspajan saaneisiin, tavoitteena 0 %	Jokaiselle nuorelle riittävä tuki ja ohjaus osallisuuden vahvistamiseksi	
Nuorten työpajatoiminta:	Prosessikuvaukset tehty,	Suunnitellaan ja kehitetään työpajan toiminnallisia sisältöjä laajasti eri toimijoiden kanssa	Kyllä
-työpajan sisällön kehittäminen	Kyllä/ei		
-työpajavalmennuksen opinnollistamisen kehittäminen	Opintosuunnitelmat tehty,	Luodaan yhteistyötä ammatillisten oppilaitosten kanssa	Kyllä
	Kyllä/ei		

Tuotetaulukko

Nuorisotyö 00031200		TUOTANTO-	TUOTE	OMA-		
Tuotantoyksiköt/ Tuotteet		MÄÄRÄT		KUSTANNUS-	TULOT €	NETTO
				HINTA €		
Nuorisotilat 003220	TA 2017	900	34,00	30 600		-30 600
käyttötunti	TP 2017	900	28,40	25 562	168	-25 394
	toteutunut	100,0 %	83,5 %	83,5 %		83,0 %
Nuorten vaikuttajaryhmä 003250	TA 2017	12	1 445,00	17 340		-17 340
kokoukset	TP 2017	12	843,00	10 116	168	-9 948
	toteutunut	100,0 %	58,3 %	58,3 %		57,4 %

Vastuuhenkilö

Nuorisotyöntekijät

Liikuntapalvelut

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Kuntalaisten, vapaa-ajan asukkaiden ja matkailijoiden terveyden edistäminen liikunnan avulla	Ylläpidettyjen liikuntapaikkojen määrä, tavoitteena nykyinen määrä Uusitut liikunta-avustusten jakoperusteet käytössä, Kyllä/ei	Liikuntapaikkojen ylläpitäminen Liikunta-avustusten kehittäminen	Toteutunut Käytössä
Uusien liikuntapaikkojen perustaminen ja suunnittelu	Tekojääräadan suunnittelu valmis	Tekojääräadan suunnittelu	Rakentaminen Toukokuu 2018

Tuotetaulukko

Liikuntapalvelut 00031100						
Tuotantoyksiköt/ Tuotteet		TUOTANTO- MÄÄRÄT	MENOT € / TUOTE	OMA- KUSTANNUS- HINTA €	TULOT €	NETTO
Liikuntasalit 003135 käyttötunti	TA 2017	7 010	17,89	125 400	18 000	-107 400
	TP 2017	7 010	15,10	105 886	15 401	-90 485
	toteutunut	100,0 %	84,4 %	84,4 %	85,6 %	84,3 %
Kentät 003140 käyttötunti	TA 2017	4 000	36,13	144 510	200	-144 310
	TP 2017	4 000	38,61	154 431	875	-153 556
	toteutunut	100,0 %	106,9 %	106,9 %	437,5 %	106,4 %
Ulkoilureitit 003150 km	TA 2017	300	211,73	63 520		-63 520
	TP 2017	300	183,46	55 037	516	-54 521
	toteutunut	100,0 %	86,6 %	86,6 %		85,8 %
Hiihtoladut 003160 km	TA 2017	169	641,48	108 410		-108 410
	TP 2017	169	744,18	125 766		-125 766
	toteutunut	100,0 %	116,0 %	116,0 %		116,0 %
Uimarannat 003170 kpl	TA 2017	20	1 735,50	34 710	1 000	-33 710
	TP 2017	20	1 814,45	36 289	1 160	-35 129
	toteutunut	100,0 %	104,5 %	104,5 %	116,0 %	104,2 %
Leirit 003180 kpl/vrk	TA 2017	8	168,75	1 350		-1 350
	TP 2017	8	150,13	1 201		-1 201
	toteutunut	100,0 %	89,0 %	89,0 %		89,0 %
Retket 003190 vrk	TA 2017	22	231,36	5 090	700	-4 390
	TP 2017	22	45,68	1 005		-1 005
	toteutunut	100,0 %	19,7 %	19,7 %	0,0 %	22,9 %

Vastuuhenkilö

Vapaa-aikasihteeri ja kenttämestari

Elokuvateatteri Kino

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Elokuvakulttuurin tarjoaminen kuntalaisille ja vapaa-ajan asukkaille	Näytösten määrä (tavoite 545 näytöstä/vuosi)	Elokuvanäytökset	645
	Kävijämäärä (tavoite 6500 kävijää/vuosi)	Elokuvayhteistyö koulujen/eri toimijoiden kanssa	57
		Kävijämäärä	9940
Nuorten työelämätaitojen kehittäminen	Toiminnassa mukana olevien nuorten määrä, tavoite 10	Nuorten perehdyttäminen ja työllistäminen elokuvan- ja kioskinhoitajan töihin	12

Tuotetaulukko

Kulttuuripalvelut Tuotteet		TUOTANTO- MÄÄRÄT	MENOT € / TUOTE	OMA- KUSTANNU S-HINTA €	TULOT €	NETTO
Kino	TA 2017	545	214,77	117 050	57 500	-59 550
003303	TP 2017	645	258,54	166 756	107 021	-59 735
Näytösmäärä	toteutunut	118,3 %	120,4 %	142,5 %	186,1 %	100,3 %

Vastuhenkilö

Vapaa-aikasihteeri

Kulttuuripalvelut

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen oppilaat laadukkaan, säännöllisen ja tasa-arvoisen kulttuuritarjonnan piirissä	Kulttuurikasvatussuunnitelma valmis Kyllä/ei Kulttuurikasvatussuunnitelman toteutus aloitettu Kyllä/ei	Kulttuurikasvatussuunnitelman laatiminen ja testaus yhteistyössä järjestö- ja vapaa-aikasektorin kanssa	Toteutunut
Monipuolisten kulttuuripalvelujen tarjoaminen kunnan elävöittämisen, aktiivisuuden, kulttuuritarjonnan tasa-arvoisuuden, asukasviihtyvyyden ja "kulttuurikunta" -maineen ylläpitämisen näkökulmasta	Kulttuuriavustukset myönnetty painottuen kohdeavustuksiin, Kyllä/ei Suomi 100-tapahtumia tuotettu ja tuettu Kyllä/ei Tila- ja tapahtumatuotanto-apua tarjottu paikallisille toimijoille Kyllä/ei	Kulttuuriavustukset yhteisöille Kunnan Suomi 100-tapahtumien tuottaminen ja/tai tukeminen Aktiivinen yhteistyö kunnan muiden kulttuuritoimijoiden kanssa	Kyllä Kyllä Kyllä
Museon yleisötyö	Verkkomuseon sivujen päivitys ja uudet materiaalit julkisiksi verkossa Kyllä/ei Mäntyharjun teollisuus osa 2 –näyttely toteutettu Kyllä/ei Museo avoinna vähintään 370 tuntia Kyllä/ei	Mäntyharjua puolin ja toisin - verkkomuseon ylläpito 1 uusi kesänäyttely museon aukiolo	Kyllä Kyllä Kyllä
Museon kokoelmatyö	Kokoelman huolto ja seuranta 200 kpl kokoelmaesineitä / vuosi kuva-arkisto 300 kpl kuvia / vuosi	Kokoelman ja valokuva-arkiston huolto ja arvoluokitukseen jatkaminen	Toteutunut Helmi-luokka valittu

Vastuhenkilö

Kulttuurisihteeri

Kirjastopalvelut

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Kulttuurin ja sivistyksen tarjoaminen Viihtymisen, itsensä kehittämisen ja kansalaisena toimimisen mahdollistaminen	aineistohankintojen määrä, tavoite 2700 kpl kirjaston käyttöaste (tavoite fyysiset käynnit 10/asukas ja lainaus 17/asukas) verkkokirjaston käyttö, tavoitteena kasvattaa käyttöä suhteessa vuoteen 2016 E-aineiston käyttö, tavoitteena kasvattaa käyttöä suhteessa vuoteen 2016 omiin tapahtumiin osallistuvien määrä, tavoite 150 hlöä Kotipalveluasiakkaiden määrä, tavoitteena vähintään 5	Tarjotaan kattavasti fyysisiä ja sähköisiä aineistoja Ylläpidetään kuntalaisille sopivia aukioloaikoja Tarjotaan sähköisiä palveluja Järjestetään kaikille avoimia tapahtumia ja tarjotaan tiloja omaehtoiselle tapahtumien järjestämiselle Kotipalvelun tarjoaminen	aineistohankinnat 2500 kpl fyysiset käynnit 10/asukas, lainaus 16/asukas Verkkokirjaston käyttö E-aineiston käyttö lisääntynyt vuoteen 2016 verrattuna noin 40% Omiin tapahtumiin osallistunut 375 henkilöä Kotipalveluasiakkaiden määrä 10 kpl
Lasten ja nuorten luku- ja tiedonhakutaitojen parantaminen	lasten- ja nuortenaineistojen hankintojen määrä, tavoitteena pitää vuoden 2016 taso Lasten- ja nuortenaineistojen lainaus, tavoite 35 000 Koulutustuntien määrä, tavoite 50 tuntia Suoritettujen lukudiplomien määrä, tavoite 200/lukuvuosi	Tarjotaan kattavasti aineistoa lapsille ja nuorille Järjestetään kouluille lukemiseen innostavia ja tiedonhakutaitoja kehittäviä tunteja mäntyhajulaisten kirjastopolun ja Lukuluomus-lukudiplomin pohjalta	Lasten- ja nuortenaineiston hankinta väheni vuoteen 2016 verrattuna Lasten- ja nuortenaineiston lainaus 28860 lainaa Koulutustuntien määrä 29 tuntia Lukudiplomisuorituksia 149 kpl

Tuotetaulukko

Kirjastopalvelut 00032100		TUOTANTO- MÄÄRÄT	MENOT € / TUOTE	OMA- KUSTANNU- S-HINTA €	TULOT €	NETTO
Tuotantoyksiköt/ Tuotteet						
Pääkirjasto 003330	TA 2017	2 002	182,82	366 010	10 000	-356 010
aukiolotunti	TP 2017	2 002	180,56	361 484	9 858	-351 626
	toteutunut	100,0 %	98,8 %	98,8 %	98,6 %	98,8 %

Vastuuhenkilö

Sivistysjohtaja

2.3.1.6 TEKNINEN LAUTAKUNTA

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	5 598 760		5 598 760	5 502 783	98,3	95 977
TOIMINTAKULUT	-5 614 070		-5 614 070	-5 563 726	99,1	-50 344
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-15 310	0	-15 310	-60 943	398,1	45 633
Poistot ja arvonalentumiset	-1 046 580		-1 046 580	-2 809 390	268,4	1 762 810
LASKENNALLISET ERÄT	-103 350		-103 350	-301 690	291,9	198 340
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 165 240	0	-1 165 240	-3 172 023	272,2	2 006 783

Tekninen hallinto

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT				55	-100,0	-55
TOIMINTAKULUT	-180 370		-180 370	-178 274	98,8	-2 096
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-180 370	0	-180 370	-178 219	98,8	-2 151
Poistot ja arvonalentumiset	-90		-90	-285	316,7	195
LASKENNALLISET ERÄT	55 880		55 880	59 451	106,4	-3 571
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-124 580	0	-124 580	-119 053	95,6	-5 527

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Henkilöstön koulutus	Aktiivisessa käytössä (K/E)	Claudian käyttöönotto	Claudiaa käytetään hankintojen kilpailutuksessa (K)
Hankkeiden suunnitelmallinen valmistelu	Hankesuunnitelmat valmiina (K/E)	Hankesuunnitelmien laadinta etukäteen	Hankesuunnitteluryhmät ovat perustettu ja ryhmät työskentelevät (K) Kirkonkylän koulu (K) Kisalan alue/tekojää (K) Kunnantalo (E) Keskuskeittiö (E)

Vastuuhenkilö

Tekninen johtaja

Yhdyskuntasuunnittelu

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	1 400		1 400	3 024	216,0	-1 624
TOIMINTAKULUT	-197 620		-197 620	-189 881	96,1	-7 739
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-196 220	0	-196 220	-186 857	95,2	-9 363
LASKENNALLISET ERÄT	-12 260		-12 260	-11 710	95,5	-550
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-208 480	0	-208 480	-198 567	95,2	-9 913

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Asemakaavojen ajantasaistus	Saneeraamishjelman B-alueet vireille K/E	Saneeraamishjelman 2016-2020 noudattaminen (kaavoituskatsaus)	Ei tehty
Yleiskaavojen ajan tasalla pitäminen	Ehdotusvaiheeseen eteneminen K/E	Länsiosan RYK muutospöytäkirja II ehdotusvaiheeseen	Toteutunut
Karttapalvelun kehittäminen	Ranta-asemakaavojen skannaukset K/E	Ranta-asemakaavojen vienti karttapalveluun	Skannattu, ranta-asemakaavojen vienti palveluun kesken
Mittauslaitekannan päivitys	Hankinta K/E	Uuden gps-laitteen hankinta	Hankittu
Pohjakartan ylläpito ja uudistaminen	Hankesuunnitelma valmiina K/E	Hankesuunnitelman valmistelu - täydennysmittaukset - Korkeusjärjestelmän muuntaminen N2000- järjestelmään	Täydennysmittauksia tehty kesällä ja syksyllä 2017. Korkeusjärjestelmän muuntamista ei vielä aloitettu.

Vastuhenkilö

Maankäyttöinsinööri

Kuntatekniikka

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	2 300 130		2 300 130	2 228 293	96,9	71 837
TOIMINTAKULUT	-1 987 150		-1 987 150	-2 008 774	101,1	21 624
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	312 980	0	312 980	219 519	70,1	93 461
Poistot ja arvonalentumiset	-799 020		-799 020	-2 534 257	317,2	1 735 237
LASKENNALLISET ERÄT	-26 170		-26 170	-190 152	726,6	163 982
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-512 210	0	-512 210	-2 504 890	489,0	1 992 680

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Katuvalaistuksen toiminnan ja energia-tekniikan parantaminen	Toimenpiteet tehty / ei tehty	Katuvalaistuksen perustarvikkeiden suunnitelma Parannustöiden aloittaminen	Kokonaisuuden suunnittelu vielä aloittamatta. Yhteiskaivumahdollisuuden vuoksi parannustyöt tehty jo yhdellä alueella.
Kaavateiden ja väylien korjaaminen	Toimenpiteet tehty/ ei tehty	Kaavateiden perustarvikkeiden suunnitelma Perustarvikkeiden aloittaminen, alkaen pahimmista paikoista	Kantavuusmittaukset ja maastokäytökset on tehty. Kuntotutkimusten raportit saatu suunnittelun tueksi. Perustarvikkeita ei aloitettu.

Leikkipuistojen ajantasaistaminen	Hankintasuunnitelma vuodelle 2018-2019 tehty/ ei tehty	Listataan puistoittain poistettavat laitteet, määritetään perustaso ja alueittain / käytön mukaan lisätään laitteita	Ei tehty
		Kunnostetaan edelleen säilytettäviä laitteita	Valmis

Vastuhenkilö

Kunnossapitotyönjohtaja

Kiinteistöpalvelut

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	2 271 680		2 271 680	2 198 575	96,8	73 105
TOIMINTAKULUT	-1 608 590		-1 608 590	-1 601 299	99,5	-7 291
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	663 090	0	663 090	597 276	90,1	65 814
Poistot ja arvonalentumiset	-644 550		-644 550	-2 377 808	368,9	1 733 258
LASKENNALLISET ERÄT	-2 310		-2 310	-167 341	7244,2	165 031
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	16 230	0	16 230	-1 947 873	-12001,7	1 964 103

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Tilapalveluiden tuottaminen laadukkaasti ja kustannustehokkaasti	Asiakaspalautteen tulokset. Talousarviossa pysyminen.	Nopea vasteaika palvelupyyntöihin. Tarkat ja laadukkaat suunnitelmat kilpailutuksien perusteena	Toteutunut suunnitelman mukaan

Vastuhenkilö

Kiinteistöpäällikkö

Teknisten palveluiden sisäiset palvelut

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	642 980		642 980	668 547	104,0	-25 567
TOIMINTAKULUT	-595 150		-595 150	-599 645	100,8	4 495
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	47 830	0	47 830	68 902	144,1	-21 072
Poistot ja arvonalentumiset	-18 670		-18 670	-31 150	166,8	12 480
LASKENNALLISET ERÄT	-37 510		-37 510	-36 053	96,1	-1 457
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-8 350	0	-8 350	1 699	-20,3	-10 049

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Kiinteistöhoitosopimukset	kpl/sopimuksettomassa tilassa	Luodaan sopimuksia kiinteistöittäin	Ei toteutettu.
Muun palvelun sopimukset	kpl/ sopimuksettomassa tilassa	Luodaan sopimuksia toistuvais-luontoisista muun palvelun tehtävistä	Ei toteutettu.
Palveluyksikön ja konekeskuksen toiminnan kehittäminen	toimenpiteet tehty/ ei tehty	Toiminnanohjausjärjestelmän etsiminen jatkuu Suunnitelma lisäkoulutuksista	Järjestelmä tilattu ja otetaan käyttöön kevään 18 aikana. Aloitettu.

TEKNISTEN PALV. TUOTANTOYKSIKKÖ	TA 2017 TP 2017	TUOTANTO- MÄÄRÄT	MENOT €/TUOTE	OMA- KUS- TAN- NUS- HINTA €	TULOT €	NETTO
Tuotantoyksiköt/ Tuotteet						
	TA 2017	17 150	27,50	471 610	471 610	0
	TP 2017	18 161	25,18	457 220	467 250	10 030
	toteutunut	105,9 %	91,6 %	96,9 %	99,1 %	

Vastuhenkilö

Kunnossapitotyönjohtaja

Ruokapalvelut

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	1 355 070		1 355 070	1 265 186	93,4	89 884
TOIMINTAKULUT	-1 315 770		-1 315 770	-1 249 574	95,0	-66 197
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	39 300	0	39 300	15 612	39,7	23 687
Poistot ja arvonalentumiset	-540		-540	-538	99,6	-2
LASKENNALLISET ERÄT	-38 580		-38 580	-80 366	208,3	41 786
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	180	0	180	-65 292	-36273,3	65 472

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Ruokapalveluiden tavoitteena on tuottaa eri ikäryhmien ravitsemussuositusten mukaista ruokaa kustannustehokkaasti	Suosituksien täyttävien vakioitujen ruokaohjeiden ja valmistus- menetelmien käyttö ruoanvalmistuksessa	Ruoanvalmistukseen käytetään terveyttä ylläpitäviä ja turvallisia elintarvikkeita ja valmistusmenetelmiä	Ruokapalvelut on tehostetun toiminnan lisäksi suunnitellut ja toteuttanut Suomi 100 Juhlavuoden aterioita
Ruokapalvelu henkilökunnan ammattitaidon ylläpitäminen	Henkilökunnan koulutuspäivien lukumäärä. Suunniteltujen koulutusten toteutuminen K/E	Alan koulutukset ja opintopäivät	Koulutus – ja opintopäivät ovat toteutuneet osittain

Tuotetaulukko

Tuote = ateria

yksikkö	tuotanto- määrä TA 2016	tuotanto- määrä TA 2017	tuotanto- määrä TP 2017	€/tuote	netto €
Päiväkotia- teriat	38 190	36550	39110	3,32	129845
Kouluateria	146090	144144	134622	3,02-3,90	460409
Hoiva - ja hoi- tolaitosten ate- riat	145126	140707	139207	3,84-5,80	564603
Henkilökunnan ateriat	5100	8895	8156	4,14-5,52	24468
Luontaisetu- ateriat	22893	22190	18154	3,84	69712
Muut ateriat	11525	13450	3740	3,00-6,92	11218
Yhteensä	346031	365936	342989		1260255

Vastuuhenkilö

Tuotantopäällikkö

Siivouspalvelut

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	66 670		66 670	34 815	52,2	31 855
TOIMINTAKULUT	-64 710		-64 710	-36 756	56,8	-27 954
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	1 960	0	1 960	-1 941	-99,0	3 901
LASKENNALLISET ERÄT	-1 960		-1 960	-1 917	97,8	-43
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0	0	0	-3 858	-100,0	3 858

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Laadukkaan, yksiköiden tarpeen mukaisen siivous-ohjelman toteuttaminen	Asiakastyytyväisyyskyselyjen toteutuminen K/E	Ajanmukaisten työtapojen ja menetelmien käyttö ammattisiivouksessa	Perus - ja ylläpitosiivoukset ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti
Henkilökunnan koulutus	Toteutuneet koulutuspäivät Koulutuspäivien määrä	Koulutus eri muodoissa	Koulutuspäivät eivät toteutuneet

Vastuuhenkilö

Tuotantopäällikkö

Pelastustoimi

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-466 760		-466 760	-463 913	99,4	-2 848
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-466 760	0	-466 760	-463 913	99,4	-2 848
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-466 760	0	-466 760	-463 913	99,4	-2 848

Vesihuoltolaitos

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	898 510		898 510	897 136	99,8	1 374
TOIMINTAKULUT	-553 500		-553 500	-511 379	92,4	-42 121
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	345 010	0	345 010	385 757	111,8	-40 747
Poistot ja arvonalentumiset	-228 260		-228 260	-243 160	106,5	14 900
LASKENNALLISET ERÄT	-35 430		-35 430	-33 964	95,9	-1 466
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	81 320	0	81 320	108 633	133,6	-27 313

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Ympäristön, kuntalaisten ja kesäasukkaiden sekä vierailijoiden hyvinvointi	Vesitornin rakenne/kuntoselvitys tehty/ ei tehty	Vesitornin kunto-kartoitus	Aloitettu ja ulkoisesti betoni kartoitus tehty, sisäpinta allastilasta tekemättä.
Hyvän ja luotettavan suhteen luominen asiakaskuntaan	Kotisivujen päivitys tehty/ei tehty	Kotisivujen päivitys	Päivitys tehty ja jatkoa seuraa.
Vuotovesien vähentäminen	Verkon korjaussuunnitelma tehty/ei tehty	Korjaussuunnitelman hankinta	Kesken Käytössä savu- kokeiden vuoto-vesiselvitys minkä pohjalta korjaukset.
Palveluiden tuottaminen mahdollisimman energiatehokkaasti	Energian kulutuskartoitus tehty/ei tehty	Pumppujen hyötysuhteet tarkasteluun	Toimet laitoksen henkilöstön osalta tarkennettu pumppujen säätämiseksi. Mittauksia tehdään ja hyödynnetään tarkemmin kaukovalvontaa.
Vesi- ja viemärlaitoksen liittymien lisääminen	Murtokankaan alueen selvitys liittymien tarpeesta tehty/ ei tehty	Selvitys liittymien tarpeesta / velvoitteista	Vaatii todennäköisesti toiminta-alueen tarkennuksen.

VESIHUOLTOLAITOS 00057000	TA 2017 TP 2017	TUOTANTO- MÄÄRÄT	MENOT € /TUOTE	OMAKUS- TANNUS- HINTA €	TULOT €	NETTO
Tuotantoyksiköt/Tuotteet						
Vesilaitos	TA 2017	204 000	1,41	286 760	340 600	53 840
vesi -m3	TP 2017	202 980	1,45	293 595	345 814	52 219
	toteutunut	99,5 %	102,9 %	102,4 %	101,5 %	97,0 %
Viemärlaitos	TA 2017	197 000	2,69	530 430	557 910	27 480
jätevesi -m3	TP 2017	192 646	2,57	494 908	551 321	56 413
	toteutunut	97,8 %	95,4 %	93,3 %	98,8 %	205,3 %

Vastuuhenkilö

Vesihuoltomestari

Maa- ja metsätilat

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	334 000		334 000	405 727	121,5	-71 727
TOIMINTAKULUT	-97 610		-97 610	-171 725	175,9	74 115
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	236 390	0	236 390	234 003	99,0	2 387
LASKENNALLISET ERÄT	-6 260		-6 260	-6 094	97,3	-166
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	230 130	0	230 130	227 909	99,0	2 221

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Kunnan omistamia metsätiloja hoidetaan suunnitelmallisesti	Vuosittaiset hakkuumäärät suunnitelman mukaiset K / E	Metsätiloja hoidetaan metsäsuunnitelman mukaisesti (suunnitelma v:lle 2011-2020)	Toteutuu suunnitelman mukaisesti.

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Tiejaos

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTAKULUT	-155 430		-155 430	-153 806	99,0	-1 624
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-155 430	0	-155 430	-153 806	99,0	-1 624
LASKENNALLISET ERÄT	-1 060		-1 060	-886	83,6	-174
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-156 490	0	-156 490	-154 692	98,9	-1 798

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toimenpide	Toteuma
Alemman tieverkon kunnossapito ja parantaminen	Talousarviomäärärahat pidetään vähintään nykytasolla	Avustusten jakaminen	Vuoden 2017 kunnossapito- ja perusparannusavustukset on maksettu.
Käyttäjälähtöisten palveluiden lisääminen	Sähköisten asiointikanavien käyttöä seurataan vuosittain	Nettisivujen hyödyntämisen lisääminen	Sähköinen avustushakemuslomake on otettu käyttöön.

Vastuhenkilö

Kunnossapitopäällikkö

2.3.1.7 RAKENNUSLAUTAKUNTA

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	89 800		89 800	100 047	111,4	-10 247
TOIMINTAKULUT	-176 540		-176 540	-172 223	97,6	-4 317
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-86 740	0	-86 740	-72 176	83,2	-14 564
LASKENNALLISET ERÄT	-5 290		-5 290	-4 513	85,3	-777
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-92 030	0	-92 030	-76 689	83,3	-15 341

TA 2017 tavoitteet

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Toteuma
Hyvän ja käyttäjien tarpeita palvelevan, terveellisen, turvallisen ja laadukkaan rakennuskannan ja rakennetun ympäristön aikaansaaminen	asiakkaiden laaja-alainen neuvonta, ohjaaminen ja valvonta rakentamiseen liittyvissä asioissa (esim. rakennusten sisäilma, kosteuden kestävyys, ympäristövaikutukset)	-tarkastukset ja valvontatoimet lkm	249
Lupa-asioiden joustava ja nopea käsittely lain edellyttämällä tavalla	1 pvä/vkossa rakennustarkastajan toimistopäivä, muina aikoina tavattavissa ajanvarauksella Aukioloaika yleisölle rajoitettu, lupakäsittelyn nopeuttamiseksi ja rakennushankkeisiin ryhtyvien ohjaukseen lupapiste –palvelussa. (toimisto suljettu keskiviikkoihin ja torstaisin maalis-lokuussa)	- lautakunnan päätökset lkm - rakennustarkastajan päätökset lkm - rakennus- ja toimenpideluvat sekä ilmoitukset lkm -jätevesien käsittelyluvat lkm - poikkeamisluvat lkm	59 349 207 22 15

Vastuhenkilö

Rakennustarkastaja

2.3.2 TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN							
	TP	V. 2017	ARVIO 2017	KÄYTTÖ	KÄYTTÖ	MUUTOS	MUUTOS
	31.12.2016	TA-	Muutoksien	31.12.2017	%	%	€
	Ulkoiset+sisäiset	muutokset	Ulkoiset+sisäiset	Ulkoiset+sisäiset		2017-2016	2017-2016
Toimintatuotot							
Myyntituotot	6 420 279,40		4 811 130	4 971 744,88	103,34 %	-22,56 %	-1 448 535
Maksutuotot	2 775 011,53		442 600	440 474,02	99,52 %	-84,13 %	-2 334 538
Tuet ja avustukset	1 079 489,83		543 340	581 126,34	106,95 %	-46,17 %	-498 363
Muut toimintatuotot	2 795 725,37		2 552 380	2 802 387,16	109,80 %	0,24 %	6 662
Yhteensä	13 070 506,13	0	8 349 450	8 795 732,40	105,35 %	-32,71 %	-4 274 774
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	19 632 347,86		10 744 000	10 206 234,01	94,99 %	-48,01 %	-9 426 114
Palkat ja palkkiot	14 984 438,80		7 779 750	7 697 474,13	98,94 %	-48,63 %	-7 286 965
Henkilösivukulut	4 647 909,06		2 964 250	2 508 759,88	84,63 %	-46,02 %	-2 139 149
Eläkekulut	3 751 445,14		2 488 940	2 168 245,52	87,12 %	-42,20 %	-1 583 200
Muut henkilösivuk	896 463,92		475 310	340 514,36	71,64 %	-62,02 %	-555 950
Palvelujen ostot	22 405 409,98	30 000	30 362 540	30 202 769,63	99,47 %	34,80 %	7 797 360
Aineet,tarvikkeet,tavara	2 404 669,89		1 872 820	1 978 005,01	105,62 %	-17,74 %	-426 665
Avustukset	1 983 190,62		834 500	861 420,70	103,23 %	-56,56 %	-1 121 770
Muut toimintakulut	2 544 911,91		2 003 820	2 084 083,79	104,01 %	-18,11 %	-460 828
Yhteensä	48 970 530,26	30 000	45 817 680	45 332 513,14	98,94 %	-7,43 %	-3 638 017
Toimintakate	-35 900 024,13	30 000	-37 468 230	-36 536 780,74	97,51 %	1,77 %	-636 757
Verotulot	20 164 152,70		20 106 000	21 017 321,63	104,53 %	4,23 %	853 169
Valtionosuudet	18 642 214,92		18 811 830	18 626 000,00	99,01 %	-0,09 %	-16 215
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	21 268,82		29 070	29 847,57	102,67 %	40,33 %	8 579
Muut rahoitustuotot	188 536,82		267 440	450 715,27	168,53 %	139,06 %	262 178
Korkokulut	-307 794,61		-360 000	-258 877,94	71,91 %	-15,89 %	48 917
Muut rahoituskulut	-28 562,86		-71 260	-25 895,30	36,34 %	-9,34 %	2 668
Yhteensä	-126 551,83	0	-134 750	195 789,60	-145,30 %	-254,71 %	322 341
Vuosikate	2 779 791,66	30 000	1 314 850	3 302 330,49	251,16 %	18,80 %	522 539
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaise	-2 297 804,08		-1 297 190	-3 129 628,21	241,26 %	36,20 %	-831 824
Arvonalentumiset	-155 349,09						
Satunnaiset erät							
Satunnaiset tuotot	65 700,00		0				-65 700
Tilikauden tulos	392 338,49	30 000	17 660	172 702,28	977,93 %	-55,98 %	-219 636
Tilikauden yli-/al	392 338,49	30 000	17 660	172 702,28	977,93 %	-55,98 %	-219 636

2.3.3 INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN						
	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
9140 Maa-alueet						
9030 Muut investointimenot	-100 000		-100 000	-19 036	19,0	-80 964
9049 Investointitulot				8 446	-100	-8 446
9080 INVESTOINNIT NETTO	-100 000	0	-100 000	-10 590	10,6	-89 410
9180 Muut osakkeet ja osuudet						
9050 Käyttöomaisuuden myynti				32 989	-100	-32 989
9049 Investointitulot				32 989	-100	-32 989
9080 INVESTOINNIT NETTO	0	0		32 989	-100	-32 989
9810 Tietoliikenneohjelmistot						
9030 Muut investointimenot	-95 000		-95 000			-95 000
9000 INVESTOINTIMENOT	-95 000		-95 000			-95 000
9080 INVESTOINNIT NETTO	-95 000	0	-95 000	0		-95 000
91000 KUNNANHALLITUS						
9030 Muut investointimenot	-195 000		-195 000	-19 036	9,8	-175 964
9000 INVESTOINTIMENOT	-195 000		-195 000	-19 036	9,8	-175 964
9050 Käyttöomaisuuden myynti				41 435	-100	-41 435
9049 Investointitulot				41 435	-100	-41 435
9080 INVESTOINNIT NETTO	-195 000	0	-195 000	22 399	-11,5	-172 601
9214 Kulttuurisalin istuinten uusiminen						
9000 INVESTOINTIMENOT	-60 000		-60 000	-61 615	102,7	1 615
9060 Rahoitusosuudet investointeihin	30 000		30 000	30 000	100	
9049 Investointitulot	30 000		30 000	30 000	100	
9080 INVESTOINNIT NETTO	-30 000	0	-30 000	-31 615	105,4	1 615
9311 Tekojäärata						
9000 INVESTOINTIMENOT	-30 000	30 000				
9080 INVESTOINNIT NETTO	-30 000	30 000		0		
9209 Liikuntatoimen traktori + telikärri						
9030 Muut investointimenot	-60 000	-18 500	-78 500	-78 152	99,6	-348
9000 INVESTOINTIMENOT	-60 000	-18 500	-78 500	-78 152	99,6	-348
9080 INVESTOINNIT NETTO	-60 000	-18 500	-78 500	-78 152	99,6	-348
92010 SIMSTYSLAUTAKUNTA 2013-						
9030 Muut investointimenot	-150 000	11 500	-138 500	-139 767	100,9	1 267
9000 INVESTOINTIMENOT	-150 000	11 500	-138 500	-139 767	100,9	1 267
9060 Rahoitusosuudet investointeihin	30 000		30 000	30 000	100	
9049 Investointitulot	30 000		30 000	30 000	100	
9080 INVESTOINNIT NETTO	-120 000	11 500	-108 500	-109 767	101,2	1 267
9500 Tietoliikenneohjelmistot						
9030 Muut investointimenot	-25 000		-25 000	-15 466	61,9	-9 534
9000 INVESTOINTIMENOT	-25 000		-25 000	-15 466	61,9	-9 534
9080 INVESTOINNIT NETTO	-25 000	0	-25 000	-15 466	61,9	-9 534

		Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
9503 Kunnantalo							
9030 Muut investointimenot		-10 000	-10 000	-20 000	-4 270	21,4	-15 730
9000 INVESTOINTIMENOT		-10 000	-10 000	-20 000	-4 270	21,4	-15 730
9080 INVESTOINNIT NETTO		-10 000	-10 000	-20 000	-4 270	21,4	-15 730
9505 Asemarakennus ja makasiini							
9030 Muut investointimenot		-200 000		-200 000	-190 967	95,5	-9 033
9000 INVESTOINTIMENOT		-200 000		-200 000	-190 967	95,5	-9 033
9080 INVESTOINNIT NETTO		-200 000	0	-200 000	-190 967	95,5	-9 033
9506 Ruokala / keskuskeittiö							
9030 Muut investointimenot		-200 000	35 000	-165 000	-7 341	4,4	-157 659
9000 INVESTOINTIMENOT		-200 000	35 000	-165 000	-7 341	4,4	-157 659
9080 INVESTOINNIT NETTO		-200 000	35 000	-165 000	-7 341	4,4	-157 659
9507 Kirjasto / nuorisotila							
9030 Muut investointimenot		-15 000		-15 000			-15 000
9000 INVESTOINTIMENOT		-15 000		-15 000			-15 000
9080 INVESTOINNIT NETTO		-15 000	0	-15 000	0		-15 000
9514 Kirkonkylän koulu							
9030 Muut investointimenot		-70 000		-70 000	-35 987	51,4	-34 013
9000 INVESTOINTIMENOT		-70 000		-70 000	-35 987	51,4	-34 013
9080 INVESTOINNIT NETTO		-70 000	0	-70 000	-35 987	51,4	-34 013
9530 Kisala							
9030 Muut investointimenot			-10 000	-10 000	-504	5,0	-9 496
9000 INVESTOINTIMENOT			-10 000	-10 000	-504	5,0	-9 496
9080 INVESTOINNIT NETTO		0	-10 000	-10 000	-504	5,0	-9 496
9537 Kulttuurisali							
9030 Muut investointimenot		-25 000		-25 000	-18 053	72,2	-6 947
9000 INVESTOINTIMENOT		-25 000		-25 000	-18 053	72,2	-6 947
9080 INVESTOINNIT NETTO		-25 000	0	-25 000	-18 053	72,2	-6 947
9540 Terveyskeskus							
9030 Muut investointimenot		-20 000	-15 000	-35 000	-47 890	136,8	12 890
9000 INVESTOINTIMENOT		-20 000	-15 000	-35 000	-47 890	136,8	12 890
9080 INVESTOINNIT NETTO		-20 000	-15 000	-35 000	-47 890	136,8	12 890
9542 Veljesniemi							
9030 Muut investointimenot		-25 000		-25 000	-31 046	124,2	6 046
9000 INVESTOINTIMENOT		-25 000		-25 000	-31 046	124,2	6 046
9080 INVESTOINNIT NETTO		-25 000	0	-25 000	-31 046	124,2	6 046
9545 Ruskahovi							
9030 Muut investointimenot		-25 000		-25 000	-2 885	11,5	-22 115
9000 INVESTOINTIMENOT		-25 000		-25 000	-2 885	11,5	-22 115
9080 INVESTOINNIT NETTO		-25 000	0	-25 000	-2 885	11,5	-22 115
9548 Katuvalot							
9030 Muut investointimenot		-50 000	-20 000	-70 000	-52 905	75,6	-17 095
9000 INVESTOINTIMENOT		-50 000	-20 000	-70 000	-52 905	75,6	-17 095
9080 INVESTOINNIT NETTO		-50 000	-20 000	-70 000	-52 905	75,6	-17 095

	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
Tekojäärata						
Muut investointimenot		-30 000	-30 000	-5 673	18,9	-24 327
INVESTOINTIMENOT		-30 000	-30 000	-5 673	18,9	-24 327
INVESTOINNIT NETTO	0	-30 000	-30 000	-5 673	18,9	-24 327
Liikenneväylät						
Muut investointimenot	-190 000	30 000	-160 000	-87 145	54,5	-72 855
INVESTOINTIMENOT	-190 000	30 000	-160 000	-87 145	54,5	-72 855
INVESTOINNIT NETTO	-190 000	30 000	-160 000	-87 145	54,5	-72 855
Yhtenäiskoulun pihat						
Muut investointimenot	-55 000	-10 000	-65 000	-47 653	73,3	-17 347
INVESTOINTIMENOT	-55 000	-10 000	-65 000	-47 653	73,3	-17 347
INVESTOINNIT NETTO	-55 000	-10 000	-65 000	-47 653	73,3	-17 347
Vesihuoltolaitos						
Oma rakentaminen				-250	-100	250
Muut investointimenot	-120 000		-120 000	-74 104	61,8	-45 896
INVESTOINTIMENOT	-120 000		-120 000	-74 354	62,0	-45 646
INVESTOINNIT NETTO	-120 000	0	-120 000	-74 354	62,0	-45 646
Traktorin hankinta						
Muut investointimenot	-95 000	-34 500	-129 500	-109 421	84,5	-20 079
INVESTOINTIMENOT	-95 000	-34 500	-129 500	-109 421	84,5	-20 079
INVESTOINNIT NETTO	-95 000	-34 500	-129 500	-109 421	84,5	-20 079
TEKNINEN LAUTAKUNTA						
Oma rakentaminen				-250	-100	250
Muut investointimenot	-1 125 000	-64 500	-1 189 500	-731 309	61,5	-458 191
INVESTOINTIMENOT	-1 125 000	-64 500	-1 189 500	-731 559	61,5	-457 941
INVESTOINNIT NETTO	-1 125 000	-64 500	-1 189 500	-731 559	61,5	-457 941
MÄNTYHARJUN KUNTA						
Oma rakentaminen				-250	-100	250
Muut investointimenot	-1 470 000	-53 000	-1 523 000	-890 112	58,4	-632 888
INVESTOINTIMENOT	-1 470 000	-53 000	-1 523 000	-890 362	58,5	-632 638
Käyttöomaisuuden myynti				41 435	-100	-41 435
Rahoitusosuudet investoinneista	30 000		30 000	30 000	100	
INVESTOINTITULOT	30 000		30 000	71 435	238,1	-41 435
INVESTOINNIT NETTO	-1 440 000	-53 000	-1 493 000	-818 927	54,9	-674 073

2.3.4 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN								
		KÄYTTÖ	V. 2017	ARVIO 2017	KÄYTTÖ	KÄYTTÖ	MUUTOS	MUUTOS
		31.12.2016	tehdyt TA-	Muutoks in	31.12.2017	%	%	€
		Ulkoiset+sisäiset	muutokset	Ulkoiset+sisäis	Ulkoiset+sisäiset		2017-2016	2017-2016
Toiminnan rahavirta								
	Vuosikate	2 779 791,66	-30 000	1 314 850	3 302 330,49	251,16 %	18,80 %	522 539
	Satunnaiset tuotot	65 700,00						-65 700
	Tulorahoituksen korjauserät	-166 461,39		-10 000	-58 103,30	581,03 %	-65,10 %	108 358
	Yhteensä	2 679 030,27	-30 000	1 304 850	3 244 227,19	248,63 %	21,10 %	565 197
Investointien rahavirta								
	Investointimenot	-4 270 746,40	-53 000	-1 523 000	-890 361,61	58,46 %	-79,15 %	3 380 385
	Rahoitusosuudet investointimenoihin			30 000	30 000,00		100,00 %	30 000
	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	226 838,74	0	10 000	190 118,21	100,00 %	-16,19 %	-36 721
	Yhteensä	-4 043 907,66	-53 000	-1 483 000	-670 243,40	45,20 %	-83,43 %	3 373 664
Toiminnan ja investointien rahavirta								
		-1 364 877,39	-83 000	-178 150	2 573 983,79	-1444,84 %	-288,59 %	3 938 861
Rahoituksen rahavirta								
Antolainauksen muutokset								
	Antolainasaamisten lisäys	-1 556 507,15				100,00 %	-100,00 %	1 556 507
	Antolainasaamisten vähennys	121 289,09		89 900	121 152,01	100,00 %	-0,11 %	-137
	Yhteensä	-1 435 218,06	0	89 900	121 152,01	100,00 %	-108,44 %	1 556 370
Lainakannan muutokset								
	Pitkäaik. lainojen lisäys	4 000 000,00		260 950		100,00 %		-4 000 000
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 488 600,00		-1 604 200	-1 604 200,00	100,00 %	7,77 %	-115 600
	Lyhytaik. lainojen muutos			0		100,00 %		0
	Yhteensä	2 511 400,00	0	-1 343 250	-1 604 200,00	100,00 %	-163,88 %	-4 115 600
Muut maksuvalmiuden muutokset								
	Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-6 598,37			9 485,20			16 084
	Vaihto-omaisuuden muutos	22 092,50			19 013,81			-3 079
	Saamisten muutos	646 444,39			805 934,02			159 490
	Korottomien velkojen muutos	-690 519,63			-651 428,51			39 091
	Yhteensä	-28 581,11	0		183 004,52			211 586
Rahoituksen rahavirta								
		1 047 600,83	0	-1 253 350	-1 300 043,47			-2 347 644
Rahavarojen muutos								
		-317 276,56	-83 000	-1 431 500	1 273 940,32			1 591 217
Rahavarojen muutos								
	Rahavarat	1 364 975,09			2 638 915,41			1 273 940
	Rahavarat 1.1.	1 682 251,65			1 364 975,09			-317 277
	Muutos	-317 276,56			1 273 940,32			1 591 217

2.3.5 YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA							
	Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama	
11000 KESKUSVAALILAUTAKUNTA							
11100 VAALIT							
4000 TOIMINTAKULUT	-20 160		-20 160	-20 990	104,1	830	
4999 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-20 160	0	-20 160	-20 990	104,1	830	
12000 TARKASTUSLAUTAKUNTA							
12100 TILINTARKASTUS							
4000 TOIMINTAKULUT	-11 840		-11 840	-9 714	82,0	-2 126	
4999 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-11 840	0	-11 840	-9 714	82,0	-2 126	
13000 KUNNANVALTUUSTO							
13010 KUNNANVALTUUSTO							
3000 TOIMINTATUOTOT	10 000		10 000	15 935	159,4	-5 935	
4000 TOIMINTAKULUT	-61 520		-61 520	-57 051	92,7	-4 469	
4999 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-51 520	0	-51 520	-41 116	79,8	-10 404	
13102 KUNNANHALLITUS							
13120 KUNNANHALLITUS							
3000 TOIMINTATUOTOT	800		800	3 642	455,3	-2 842	
4000 TOIMINTAKULUT	-467 900		-467 900	-448 199	95,8	-19 701	
4999 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-467 100	0	-467 100	-444 557	95,2	-22 543	
13200 YLEISHALLINTO							
3000 TOIMINTATUOTOT	580 740		580 740	436 265	75,1	144 475	
4000 TOIMINTAKULUT	-3 119 520		-3 119 520	-2 769 190	88,8	-350 330	
4999 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 538 780	0	-2 538 780	-2 332 925	91,9	-205 855	
18200 Tietohallintopalvelut							
3000 TOIMINTATUOTOT	545 600		545 600	590 361	108,2	-44 761	
4000 TOIMINTAKULUT	-478 980	-30 000	-508 980	-514 837	101,2	5 857	
4999 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	66 620	-30 000	36 620	75 524	206,2	-38 904	
18300 Toimistopalvelut							
3000 TOIMINTATUOTOT	405 790		405 790	391 542	96,5	14 248	
4000 TOIMINTAKULUT	-646 980		-646 980	-590 189	91,2	-56 791	
4999 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-241 190	0	-241 190	-198 647	82,4	-42 543	
13270 YMPÄRISTÖPALVELUT							
4000 TOIMINTAKULUT	-220 000		-220 000	-195 567	88,9	-24 433	
4999 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-220 000	0	-220 000	-195 567	88,9	-24 433	
14000 SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT							
3000 TOIMINTATUOTOT				248 056	-100	-248 056	
4000 TOIMINTAKULUT	-23 349 380		-23 349 380	-23 750 926	101,7	401 546	
4999 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-23 349 380	0	-23 349 380	-23 502 870	100,7	153 490	

		Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
18010	ELINKEINOTOIMI						
3000	TOIMINTATUOTOT	108 250		108 250	156 901	144,9	-48 651
4000	TOIMINTAKULUT	-717 200		-717 200	-605 969	84,5	-111 231
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-608 950	0	-608 950	-449 068	73,7	-159 882
18510	YLEISHALLINNON LASKUTETTAVAT						
3000	TOIMINTATUOTOT	9 000		9 000	30 169	335,2	-21 169
4000	TOIMINTAKULUT	-21 160		-21 160	-30 169	142,6	9 009
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-12 160	0	-12 160	0		-12 160
20020 SIVISTYSLAUTAKUNTA							
21010	SIVISTYSLAUTAKUNNAN HALLINTO						
3000	TOIMINTATUOTOT				7 482	-100	-7 482
4000	TOIMINTAKULUT	-162 420		-162 420	-163 061	100,4	641
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-162 420	0	-162 420	-155 579	95,8	-6 841
22100	VARHAISKASVATUS						
3000	TOIMINTATUOTOT	272 000		272 000	331 279	121,8	-59 279
4000	TOIMINTAKULUT	-1 980 140		-1 980 140	-1 747 485	88,3	-232 655
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 708 140	0	-1 708 140	-1 416 206	82,9	-291 934
23000	PERUSOPETUS						
3000	TOIMINTATUOTOT	467 060		467 060	576 026	123,3	-108 966
4000	TOIMINTAKULUT	-5 543 950		-5 543 950	-5 453 234	98,4	-90 716
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-5 076 890	0	-5 076 890	-4 877 208	96,1	-199 682
25000	TOISEN ASTEEN KOULUTUS						
3000	TOIMINTATUOTOT	56 000		56 000	96 849	172,9	-40 849
4000	TOIMINTAKULUT	-1 234 510		-1 234 510	-1 237 324	100,2	2 814
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 178 510	0	-1 178 510	-1 140 475	96,8	-38 035
27000	VAPAA SIVISTYSTYÖ						
3000	TOIMINTATUOTOT	78 000		78 000	95 192	122,0	-17 192
4000	TOIMINTAKULUT	-515 200		-515 200	-492 385	95,6	-22 815
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-437 200	0	-437 200	-397 194	90,8	-40 006
28000	TAITEEN PERUSOPETUS						
4000	TOIMINTAKULUT	-70 040		-70 040	-62 230	88,8	-7 810
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-70 040	0	-70 040	-62 230	88,8	-7 810
30010	KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT						
3000	TOIMINTATUOTOT	127 650		127 650	213 204	167,0	-85 554
4000	TOIMINTAKULUT	-1 376 170		-1 376 170	-1 448 045	105,2	71 875
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 248 520	0	-1 248 520	-1 234 841	98,9	-13 679
50000 TEKNINEN LAUTAKUNTA							
51000	TEKNINEN HALLINTO						
3000	TOIMINTATUOTOT				55	-100	-55
4000	TOIMINTAKULUT	-153 330		-153 330	-154 239	100,6	909
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-153 330	0	-153 330	-154 184	100,6	854
18211	Tukipalvelulautakunnan hallinto						
4000	TOIMINTAKULUT	-27 040		-27 040	-24 035	88,9	-3 005
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-27 040	0	-27 040	-24 035	88,9	-3 005

		Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
52000	YHDYSKUNTASUUNNITTELU						
3000	TOIMINTATUOTOT	1 400		1 400	3 024	216,0	-1 624
4000	TOIMINTAKULUT	-197 620		-197 620	-189 881	96,1	-7 739
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-196 220	0	-196 220	-186 857	95,2	-9 363
53000	KUNTATEKNIikka						
3000	TOIMINTATUOTOT	28 450		28 450	29 718	104,5	-1 268
4000	TOIMINTAKULUT	-378 560		-378 560	-407 475	107,6	28 915
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-350 110	0	-350 110	-377 757	107,9	27 647
18600	Kiinteistöpalvelut						
3000	TOIMINTATUOTOT	2 271 680		2 271 680	2 198 575	96,8	73 105
4000	TOIMINTAKULUT	-1 608 590		-1 608 590	-1 601 299	99,5	-7 291
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	663 090	0	663 090	597 276	90,1	65 814
54000	TEKNISEN PALVELUALUEEN SISÄISET PALVELUT						
3000	TOIMINTATUOTOT	642 980		642 980	668 547	104,0	-25 567
4000	TOIMINTAKULUT	-595 150		-595 150	-599 645	100,8	4 495
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	47 830	0	47 830	68 902	144,1	-21 072
18400	Ruokahuolto- ja siivouspalvelut						
3000	TOIMINTATUOTOT	1 421 740		1 421 740	1 300 001	91,4	121 739
4000	TOIMINTAKULUT	-1 380 480		-1 380 480	-1 286 330	93,2	-94 150
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	41 260	0	41 260	13 671	33,1	27 589
56000	PELASTUSTOIMI						
4000	TOIMINTAKULUT	-466 760		-466 760	-463 913	99,4	-2 848
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-466 760	0	-466 760	-463 913	99,4	-2 848
57000	VESIHUOLTO						
3000	TOIMINTATUOTOT	898 510		898 510	897 136	99,8	1 374
4000	TOIMINTAKULUT	-553 500		-553 500	-511 379	92,4	-42 121
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	345 010	0	345 010	385 757	111,8	-40 747
58000	MAA- JA METSÄTILAT						
3000	TOIMINTATUOTOT	334 000		334 000	405 727	121,5	-71 727
4000	TOIMINTAKULUT	-97 610		-97 610	-171 725	175,9	74 115
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	236 390	0	236 390	234 003	99,0	2 387
71000	TIEJAOS						
4000	TOIMINTAKULUT	-155 430		-155 430	-153 806	99,0	-1 624
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-155 430	0	-155 430	-153 806	99,0	-1 624
60000	RAKENNUSLAUTAKUNTA						
61000	RAKENNUSVALVONTA						
3000	TOIMINTATUOTOT	89 800		89 800	100 047	111,4	-10 247
4000	TOIMINTAKULUT	-176 540		-176 540	-172 223	97,6	-4 317
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-86 740	0	-86 740	-72 176	83,2	-14 564

		Budjetti	Muutos	Budjetti + muutos	Toteutuma	Tot %	Poikkeama
	4 MÄNTYHARJUN KUNTA 2017						
3000	TOIMINTATUOTOT	8 349 450		8 349 450	8 795 732	105,3	-446 282
4000	TOIMINTAKULUT	-45 787 680	-30 000	-45 817 680	-45 332 513	98,9	-485 167
4999	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-37 438 230	-30 000	-37 468 230	-36 536 781	97,5	-931 449
			ALLE ARVION		YLI ARVION		
		MENOT					
		YHTEENSÄ		1 086 172	601 006		
		TULOT					
		YHTEENSÄ		354 941	801 224		

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.2 TULOSLASKELMA

MÄNTYHARJUN KUNNAN TULOSLASKELMA					
			01.01.-31.12.2017		01.01.-31.12.2016
Toimintatuotot					
Myyntituotot	2 672 912,21			2 667 253,65	
Maksutuotot	439 585,22			2 774 509,37	
Tuet ja avustukset	581 126,34			1 079 489,83	
Muut toimintatuotot	<u>1 502 101,88</u>	5 195 725,65		<u>891 454,86</u>	7 412 707,71
Toimintakulut					
Henkilöstökulut yht.	-10 206 234,01			-19 632 347,86	
Palkat ja palkkiot	-7 697 474,13			-14 984 438,80	
Henkilösivukulut	-2 508 759,88			-4 647 909,06	
Eläkekulut	-2 168 245,52			-3 751 445,14	
Muut henkilösivul	-340 514,36			-896 463,92	
Palvelujen ostot	-27 924 835,70			-18 674 122,24	
Aineet,tarvikkeet ja tava	-1 956 217,47			-2 382 429,72	
Avustukset	-861 420,70			-1 983 190,62	
Muut toimintakulut	<u>-783 798,51</u>	-41 732 506,39		<u>-640 641,40</u>	-43 312 731,84
Toimintakate			-36 536 780,74		-35 900 024,13
Verotulot			21 017 321,63		20 164 152,70
Valtionosuudet			18 626 000,00		18 642 214,92
Rahoitustuotot ja -kulut:					
Korkotuotot	29 847,57			21 268,82	
Muut rahoitustuotot	435 502,02			173 323,57	
Korkokulut	-258 877,94			-307 794,61	
Muut rahoituskulut	<u>-10 682,05</u>	195 789,60		<u>-13 349,61</u>	-126 551,83
Vuosikate			3 302 330,49		2 779 791,66
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poisto	-3129628,21			-2297804,08	
Arvonalentumiset		-3 129 628,21		-155349,09	-2 453 153,17
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					65 700,00
Tilikauden tulos			172 702,28		392 338,49
Tilikauden yli-/alijäämä			172 702,28		392 338,49

3.3 RAHOITUSLASKELMA

MÄNTYHARJUN KUNNAN RAHOITUSLASKELMA				
		1.1.-31.12.2017		1.1.-31.12.2016
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	3 302 330,49		2 779 791,66	
Satunnaiset erät			65 700,00	
Tulorahoituksen korjauserät	-58 103,30	3 244 227,19	-166 461,39	2 679 030,27
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-890 361,61		-4 270 746,40	
Rahoitusosuudet invest.menoihin	30 000,00			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	190 118,21	-670 243,40	226 838,74	-4 043 907,66
Toiminnan ja investointien rahavirta		2 573 983,79		-1 364 877,39
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset			-1 556 507,15	
Antolainasaamisten vähennykset	121 152,01	121 152,01	121 289,09	-1 435 218,06
Lanakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			4 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 604 200,00		-1 488 600,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-1 604 200,00		2 511 400,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	9 485,20		-6 598,37	
Vaihto-omaisuuden muutos	19 013,81		22 092,50	
Saamisten muutos	805 934,02		646 444,39	
Korottomien velkojen muutos	-651 428,51	183 004,52	-690 519,63	-28 581,11
Rahoituksen rahavirta		-1 300 043,47		1 047 600,83
Rahavarojen muutos		1 273 940,32		-317 276,56
Rahavarjojen muutos				
Rahavarat 31.12.	2 638 915,41		1 364 975,09	
Rahavarat 1.1.	1 364 975,09	1 273 940,32	1 682 251,65	-317 276,56

3.4 MÄNTYHARJUN KUNNAN TASE

MÄNTYHARJUN KUNNAN TASE	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	35 898 684,93	38 421 118,45
Aineettomat hyödykkeet	151 921,54	212 698,82
Muut pitkävaikutteiset menot	151 921,54	212 698,82
Aineelliset hyödykkeet	28 042 419,04	30 349 934,58
Maa- ja vesialueet	4 019 861,37	4 009 271,71
Rakennukset	19 823 538,35	22 216 662,40
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 437 255,82	3 587 881,35
Koneet ja kalusto	401 735,43	471 322,34
Muut aineelliset hyödykkeet	58 632,51	58 917,81
Keskeneräiset hankinnat	301 395,56	5 878,97
Sijoitukset	7 704 344,35	7 858 485,05
Osakkeet ja osuudet	4 779 223,22	4 812 211,91
Muut lainasaamiset	2 629 186,73	2 748 153,26
Muut saamiset	295 934,40	298 119,88
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	171 504,00	190 745,21
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	171 504,00	190 745,21
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 725 341,44	3 276 348,95
Vaihto-omaisuus	978,00	19 991,81
Muu vaihto-omaisuus	978,00	19 991,81
Saamiset	1 085 448,03	1 891 382,05
Pitkäaikaiset saamiset	54 620,81	346 837,68
Myyntisaamiset	54 620,81	61 209,68
Muut saamiset		285 628,00
Lyhytaikaiset saamiset	1 030 827,22	1 544 544,37
Myyntisaamiset	524 381,24	812 077,17
Muut saamiset	459 976,48	533 516,87
Siirtosaamiset	46 469,50	198 950,33
Rahat ja pankkisaamiset	2 638 915,41	1 364 975,09
	<u>39 795 530,37</u>	<u>41 888 212,61</u>
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	21 061 328,74	20 888 626,46
Peruspääoma	15 499 040,60	15 499 040,60
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	5 389 585,86	4 997 247,37
Tilikauden yli-/alijäämä	172 702,28	392 338,49
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	314 555,47	324 311,48
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen pääomat	314 555,47	324 311,48
VIERAS PÄÄOMA	18 419 646,16	20 675 274,67
Pitkäaikainen	12 147 014,91	13 753 154,19
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 585 300,00	13 205 900,00
Lainat julkisyhteisöiltä		
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	561 714,91	547 254,19
Lyhytaikainen	6 272 631,25	6 922 120,48
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 620 600,00	1 604 200,00
Lainat julkisyhteisöiltä		
Saadut ennakot	92 103,13	136 697,80
Ostovelat	1 609 087,88	2 525 555,82
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	158 528,03	345 128,61
Siirtovelat	2 792 312,21	2 310 538,25
	<u>39 795 530,37</u>	<u>41 888 212,61</u>

3.5 KONSERNIN TULOSLASKELMA

KONSERNITULOSLASKELMA		
TULOSLASKELMA	31.12.2017	31.12.2016
Toimintatuotot	31 571 003,45	23 380 579,81
Toimintakulut	-67 005 007,67	-57 656 163,59
Toimintakate	-35 434 004,22	-34 275 583,78
Verotulot	21 017 321,63	20 164 152,70
Valtionosuudet	18 626 000,00	18 642 214,92
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	10 950,98	1 185,55
Muut rahoitustuotot	439 937,15	199 081,42
Korkokulut	-346 419,06	-412 473,72
Muut rahoituskulut	8 151,37	-14 940,60
Vuosikate	4 321 937,85	4 303 636,49
Poistot ja arvonalentumiset:		
Suunn.mukaiset poistot	-4 062 618,49	-3 156 045,44
Tilikauden yli- ja alipariarvot		
Arvonalentumiset		-155 349,09
Poistot ja arvonalentumiset	-4 062 618,49	-3 311 394,53
Satunnaiset erät	3 197,98	67 403,70
Tilikauden tulos	262 517,34	1 059 645,66
Tilinpäätössirrot		137 727,11
Vähemmistöosuudet	-22 387,86	-57 207,81
Laskennallisen verovelan muutos	-38 074,00	-73 084,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	202 055,48	1 067 080,96
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	47 %	41 %
Vuosikate / Poistot, %	106 %	130 %
Vuosikate, euroa/asukas	714	707
Asukasmäärä	6 049	6 088

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

KONSERNI RAHOITUSLASKELMA		
RAHOITUSLASKELMA	31.12.2017	31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 321 937,85	4 303 636,49
Satunnaiset erät	-252 312,92	708,86
Tulorahoituksen korjauserä	-45 732,81	-30 943,37
Toiminnan rahavirta yhteensä	4 023 892,12	4 273 401,98
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 864 680,17	-7 285 611,98
Rahoitusosuudet investointimenoihin	96 848,56	34 467,60
Pysyvien vastaavien luovutusvoitot	194 782,39	453 257,14
Investointien rahavirta yhteensä	-2 573 049,22	-6 797 887,24
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 450 842,90	-2 524 485,26
Rahoituksen kassavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-4 066,46	-1 557 149,99
Antolainasaamisten vähennys	191 842,78	149 121,86
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 985 836,56	5 561 456,92
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 433 564,02	-2 514 815,02
Lyhytaikaisten lainojen muutos	687 542,00	532 442,28
Oman pääoman muutokset		2 195,05
Muut Maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen p.o ja varojen muutokset	12 217,89	-6 295,73
Vaihto-omaisuuden muutos	24 079,07	18 912,53
Saamisten muutos	212 941,41	801 581,24
Korottomien velkojen muutos	804 069,27	-563 250,89
Rahoituksen kassavirta	1 480 898,50	2 424 198,25
RAHAVAROJEN MUUTOS	2 931 741,40	-100 287,01
Rahavarat 31.12.	5 184 696,74	2 252 955,89
Rahavarat 1.1.	2 252 955,34	2 353 242,90
RAHAVAROJEN MUUTOS	2 931 741,40	-100 287,01
Investointien tulorahoitus, %	156,1	59,4
Pääomamenojen tulorahoitus, %	80,2	51,5
Lainanhoitokate	1,68	1,61
Kassan riittävyys, pv	28,1	14,2
Asukasmäärä	6 049	6 088

KONSERNIN TASE

KONSERNI TASE		
TASE	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet:		
Aineettomat oikeudet	233 926,88	302 956,17
Muut pitkävaikutteiset menot	94 273,35	104 860,90
Ennakkomaksut		
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	328 200,23	407 817,07
Aineelliset hyödykkeet:		
Maa- ja vesialueet	4 656 898,04	4 621 862,43
Rakennukset	33 922 412,09	35 719 178,24
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 768 502,33	3 935 866,09
Koneet ja kalusto	1 176 803,85	1 018 439,04
Muut aineelliset hyödykkeet	99 291,02	91 866,79
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 608 867,49	1 198 530,72
Aineelliset hyödykkeet	45 232 774,82	46 585 743,31
Sijoitukset:		
Osakkuusyhteisöosuudet	606 701,33	606 701,04
Muut osakkeet ja osuudet	1 554 091,00	1 503 446,33
Muut lainasaamiset	4 702 122,38	4 843 503,92
Muut saamiset	311 914,93	310 033,97
Sijoitukset yhteensä	7 174 829,64	7 263 685,26
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	404 115,04	375 664,40
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	164 176,30	188 255,37
Saamiset:		
Pitkäaikaiset saamiset	282 966,25	632 137,55
Lyhytaikaiset saamiset	3 442 405,66	3 178 055,14
Rahat ja pankkisaamiset	5 184 696,74	2 252 955,89
VASTAAVAA YHTEENSÄ	62 214 164,68	60 884 313,99
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	15 499 040,60	15 499 040,60
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot	938 600,70	938 600,80
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	6 666 568,67	5 791 382,43
Tilikauden yli-/alijäämä	202 055,48	1 067 080,96
Oma pääoma yhteensä	23 306 265,45	23 296 104,79
VÄHEMMISTÖOSUUDET	110 812,70	102 455,48
KONSERNIRESERVI		
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero		
Vapaaehtoiset varaukset		
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	471 354,61	460 043,04
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	556 501,82	515 833,29
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras p-oma	23 704 144,70	24 239 778,60
Pitkäaikainen koroton vieras p-oma	588 954,33	566 888,53
Lyhytaikainen korollinen vieras p-oma	4 615 920,57	3 792 197,59
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	8 860 210,50	7 911 012,67
Vieras pääoma yhteensä	37 769 230,10	36 509 877,39
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	62 214 164,68	60 884 313,99

4. LIITETIEDOT

4.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KUVAAVAT LIITETIEDOT

1. ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET

Kunta

Tulojen ja menojen kirjaamisperusteet

Tulot ja menot kirjataan suoriteperusteisesti poikkeuksena vähäiset liiketapahtumat sekä verotulot. Verotulot kirjataan tilinpäätöksessä verohallinnon tilitysten suoritusajankohdan mukaan ao. tilikaudelle.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kunnanvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on hallinto- ja laitosrakennusten peruskorjauksen poistoajankohta tarkistettu 17.11.2016 alkaen. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Pysyvien vastaavien sijoitukset ja vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Muut erät

Saamisiin on kirjattu Mäntyharjun Yhtenäiskoulun saneerauksen valtionosuus 285.628 €. Essotelta saatu ylijäämäpalautusta 240.207,47 euroa. Pitkäaikaisten lainojen v. 2018 lyhennykset on siirretty lyhytaikaisiin lainoihin, lainojen lyhennysten tileille. Lainojen korot on jaksotettu 31.12.2017 saakka. Palkat on maksettu 31.12.2017 saakka. Lomapalkkavelan muutos on kirjattu tilinpäätöksessä palkkoihin ja sosiaalikuluihin menoksi ja taseen siirtovelkoihin lisäyksenä. Vesilaskutuksessa on tehty arviolaskutus 31.12.2017 saakka.

Vesilaitos

Menot ja tulot kirjataan suoriteperusteisesti.

Konserni

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty liitetiedoissa 20 ja 21 laajuudessa kaikki kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja kuntayhtymät. Liitetiedot 20 ja 21 on ilmoitettu konserniin eliminoitujen taseiden pohjalta. Alakonsernit eivät ole laatineet konsernitilinpäätöstä, paitsi Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalouden ky.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Kuntayhtymien ja kunnan keskinäiset velat, saamiset ja liiketapahtumat on eliminoitu peruspääoman suhteessa.

Keskinäisiä liittymismaksuja ei ole eliminoitu, myöskään kiinteistöveroja ei ole käsitelty.

Sisäinen kate Keskivälin kanssa tehdystä kaupasta on eliminoitu.

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty hankintamenomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin oman pääoman eristä ja poistovajeesta.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa. tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmilta tilikausilta kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi. Niiden tytäryhtiöiden osalta, jotka ovat tilinpäätöksessään kirjanneet suunnitelman mukaiset poistot, ei ole konsernitilinpäätöstä laadittaessa kirjattu poistovajetta.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöjä ei ole yhdistelty konserniin, vaan ilmoitettu liitetietoina.

Vapaaehtoiset varaukset ja poistoero

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Laskennallinen verovelka on esitetty kokonaisuudessaan lyhytaikaisena vieraana pääomana.

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksessä on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Kunta on ostanut vuoden 2017 alusta perusturvan palvelut Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymältä. Kunnan perusturvan ja osin tukipalveluiden henkilöstö siirtyi vuoden 2017 alusta Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymän palvelukseen.

2. TULOSLASKELMAN JA TASEEN ESITTÄMISTAPA**Kunta**

Tuloslaskelman esittämistavassa ei ole muutoksia edellisvuoteen

Taseen esittämistavassa ei ole muutoksia edellisvuoteen

Konserni

Tuloslaskelman esittämistavassa ei ole muutoksia edellisvuoteen

Taseen esittämistavassa ei ole muutoksia edellisvuoteen

3. OIKAISUT EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOIHIN**Kunta**

Ei ilmoitettavaa

Konserni

Ei ilmoitettavaa

4. VERTAILUKELPOISUUS**Kunta**

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon, että kunta ostaa perusturva-palvelut Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymältä tilikauden alusta. Edellisessä tilinpäätöksessä kunnan tulot olivat 7.412.707,21 euroa, josta Perusturvalautakunnan osuus oli 3.639.061,38 euroa. Menot olivat 43.312.731,84 euroa, josta Perusturvalautakunnan osuus oli 24.058.458,99 euroa.

5. AIKAISEMPIIN TILIKAUSSIIN KOHDISTUVAT TUOTOT JA KULUT**Kunta**

Ei ilmoitettavaa.

Konserni

Ei ilmoitettavaa.

4.2. TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT**6. TOIMINTATUOTOT TEHTÄVITTÄIN**

	Konserni		Kunta	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Keskusvaalilautakunta				
Kunnanvaltuusto			15 935,08	8 824,72
Kunnanhallitus			897 164,29	561 256,70
Tukipalvelulautakunta				455 729,26
Sivistyslautakunta			1 319 547,17	1 340 186,95
Perusturvalautakunta				3 639 061,38
Tekninen lautakunta			2 863 921,31	1 297 554,97
Rakennuslautakunta			99 157,80	110 093,73
Tielautakunta				
Yhteensä	31 571 003,45	23 380 579,81	5 195 725,65	7 412 707,71

7. VEROTULOT ERITELTYINÄ

	31.12.2017	31.12.2016
Kunnan tulovero	16 103 758,90	15 572 634,31
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 345 952,18	2 011 370,84
Kiinteistövero	2 567 610,55	2 580 147,55
Verotulot yhteensä	21 017 321,63	20 164 152,70

8. VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

	31.12.2017	31.12.2016
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	15 007 902,96	15 403 310,96
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	3 898 103,04	3 721 623,96
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-280 006,00	-482 720,00
Harkinnanvarainen rahoitusavustus		
Valtionosuudet yhteensä	18 626 000,00	18 642 214,92

9. PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

	31.12.2017	31.12.2016
Asiakaspalvelujen ostot	23 529 454,07	12 826 261,19
Muiden palvelujen ostot	4 395 381,63	5 847 861,05
Palvelujen ostot yhteensä	27 924 835,70	18 674 122,24

10. VALTUUSTORYHMIEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TUKEMISEKSI ANNETUT
TUET VALTUUSTORYHMITÄIN ERITELTYNÄ
Valtuustoryhmille ei makseta tukea.

11. POISTOSUUNNITELMA

Selite	Poisto-aika	Sumu-	%
1005 Atk-ohjelmat	3	Menoj.	40
1006 VHL:n tietokoneohjelmat	3	Menoj.	40
1011 As.Oy Koivukatu	5	Menoj.	30
1016 Vesiosuuskuntien avustukset	30		10
1103 Lämpöliittymismaksut		Ei poistoa	
1104 Vesiliittymismaksut (vanhat)		Ei poistoa	
1100 Maa- ja vesialueet		Ei poistoa	
1101 VHL:n maa- ja vesialueet		Ei poistoa	
1115 Hallinto- ja laitosrakennukset	50	Tasapoisto	
peruskorjaukset	30	Tasapoisto	
1120 Tehdas- ja tuotantorak.	25	Tasapoisto	
1121 VHL:n rakennukset	25	Tasapoisto	
1123 Talousrakennukset	20	Tasapoisto	
1124 Vapaa-ajan rakennukset	30	Tasapoisto	
1110 Asuinrakennukset	50	Tasapoisto	
1130 Kadut, tiet, torit ja puistot	20	Menoj.	15
1131 Sillat, laiturit ja uimalat	30	Menoj.	10
1134 Muut maa- ja vesirakenteet	15	Menoj.	20
1132 Urheilu- ja ulkoilurakenteet	15	Menoj.	20
1133 Liikenteen ohjauslaitteet	15	Menoj.	20
1140 Vedenjakeluverkosto	40	Menoj.	7
1141 Viemäriverkko	40	Menoj.	7
1142 VHL:n laitoskoneet ja laitteet	20	Menoj.	15
1143 Viemärilaitoksen laitoskoneet ja laitteet	20	Menoj.	15
1150 Muut kiinteät koneet ja laitteet	10	Menoj.	25
1160 Liikennevälineet ja liikk.työkoneet	10	Menoj.	25
1165 Atk-laitteet	3	Menoj.	40
1170 Muut laitteet ja kalusteet	3	Menoj.	40
1171 Sairaala-,terv.huolto- ym laitteet	5	Menoj.	30
1172 Muut irtaimet rakenteet	15	Menoj.	20
1184 Arvo- ja taide-esineet		Ei poistoa	
1187 Pohjakartta	5	Menoj.	30
1195 Keskeneneräiset		Ei poistoa	
12011-			
1210 Osakkeet ja osuudet		Ei poistoa	

Rakennusten poistot alkavat valmistumisvuotta seuraavan vuoden alusta. Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 20.000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi. Kunnan vuoden 2017 tilinpäätös sisältää 1.838.270 €:n edestä sumupoistojen lisäksi tehtyjä poistoja / alaskirjauksia.

12. PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET	konserni 2017	2016	kunta 2017	2016
Kaatopaikan maisemointivaraus 1.1.				
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Kaatopaikan maisemointivaraus 31.12.			0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	460 043,04	324 525,02		
Lisäykset tilikaudella	11 311,57	135 518,02		
Vähennykset tilikaudella				
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	471 354,61	460 043,04		

13. KÄYTTÖOMAISUUDEN MYyntIVOITOT JA -TAPPIOT

Myyntivoitot ja -tappiot on käsitelty käyttötalousosan muissa toimintatuotoissa ja muissa toimintakuluissa.

	konserni	konserni	kunta	kunta
	2017	2016	2017	2016
Luovutusvoitot	65 296,15	179 052,81	65 296,15	179 052,81
Luovutustappiot	7 192,85	12 591,42	7 192,85	12 591,42

14. SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

	konserni	konserni	kunta	kunta
	2017	2016	2016	2016
Satunnaiset tuotot				
ELY-KESKUS, rauhoituskorvaus	3 197,98	67 403,70		65 700,00

15. MUUT RAHOITUSTUOTOT

Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yrityksissä

Osinkotuotot muista yhteisöistä

Peruspääoman korot kuntayhtymiltä

	kunta	kunta
	2017	2016
Osinkotuotot muista yhteisöistä	156 094,47	66 849,47
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0,00	38,85

16. ERITTELY POISTOERON MUUTOKSISTA

Ei ilmoitettavaa

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

4.3. TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

17. LAINAN LIIKKEESEEN LASKEMISET

Ei ole tässä tarkoitettuja kuluja.

18. ARVONKOROTUKSET

Käyttöomaisuudessa ei ole suoritettu arvonkorotuksia.

19. TIEDOT PYSYVISTÄ VASTAAVISTA TASE-ERÄKOHTAISESTI

Maa- ja vesialueet erittely

	konserni	konserni	kunta	kunta
	2017	2016	2016	2015
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut			37 705,81	37 705,81
Muut maa- ja vesialueet			3 971 565,90	4 064 539,08
Maa- ja vesialueet yhteensä	4 656 898,04	4 621 862,43	4 009 271,71	4 102 244,89

KÄYTTÖMAISUUS TILIRYHMITÄIN 31.12.2017 / LIITETIETO
KÄYTTÖMAISUUS TASE-ERITTÄIN

	<u>Aineettomat</u> <u>oikeudet</u>	<u>Maa- ja</u> <u>vesialueet</u>	<u>Rakennukset</u> <u>ja rakennelmat</u>	<u>Kiinteät</u> <u>rakenteet ja</u> <u>laitteet</u>	<u>Koneet ja</u> <u>kalusto</u>	<u>Muut</u> <u>aineelliset</u> <u>hyödykkeet</u>	<u>Kesken-</u> <u>eräiset</u> <u>hankinnat</u>	<u>Osakkeet ja</u> <u>osuudet</u>	<u>Yhteensä</u>
Poistamaton hank.meno 1.1.2017	212 698,82	4 009 271,71	22 216 662,40	3 587 881,35	471 322,34	58 917,81	5 878,97	4 812 211,91	35 374 845,31
Lisäykset tilikauden aikana	13 516,00	19 036,00	317 440,02	282 544,28	257 825,31		736 640,16		1 627 001,77
Rahoitusosuudet tilikaudella					-30 000,00				-30 000,00
Vähennykset	-20 993,42	-8 446,34	-225 601,74		-139 294,44	-206,87	-441 123,57	-32 988,69	-868 655,07
Siirtosummat	205 221,40	4 019 861,37	22 308 500,68	3 870 425,63	559 853,21	58 710,94	301 395,56	4 779 223,22	36 103 192,01
Siirrot erien välillä: lisäys									0,00
Siirrot erien välillä: vähennys									0,00
Tilikauden poisto	-53 299,86		-2 484 962,33	-433 169,81	-158 117,78	-78,43	0,00	0,00	-3 129 628,21
Arvonlennukset									0,00
Arvonlennusten palautukset									0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.2017	151 921,54	4 019 861,37	19 823 538,35	3 437 255,82	401 735,43	58 632,51	301 395,56	4 779 223,22	32 973 563,80
Arvonkorotukset									
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	151 921,54	4 019 861,37	19 823 538,35	3 437 255,82	401 735,43	58 632,51	301 395,56	4 779 223,22	32 973 563,80

Sijoitukset

Sijoitukset										
Pysyvien vastaavien sijoitukset (ulkoiset)			Osakkeet ja osuudet		Lainasaamiset					
			Osakkuusyh-		Tytäryhteisöt		Masetut sähköliittymismaksut			
	Kuntayhtymät	Tytäryhteisöt	teisöt	Muut	söitä	VHL:n maks.	Muitten hall.k.	Lämpöliit/mu.	Laajakaistali	YHTEENSÄ
Poistamaton hankintameno 1.1.2017	2 070 093,52	706 107,26	572 341,18	1 463 669,95	2 748 153,26	85 896,28	133 564,61	38 900,00	24 040,28	7 842 766,34
Lisäykset						3 733,15		24 800,00		28 533,15
Vähennykset				32 988,69	118 966,53		12 814,44		2 185,48	166 955,14
Siirrot erien välillä										
Hankintameno 31.12.2017	2 070 093,52	706 107,26	572 341,18	1 430 681,26	2 629 186,73	89 629,43	120 750,17	63 700,00	21 854,80	7 704 344,35
Arvonlennukset tilikaudella										0,00
Arvonkorotukset										
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	2 070 093,52	706 107,26	572 341,18	1 430 681,26	2 629 186,73	89 629,43	120 750,17	63 700,00	21 854,80	7 704 344,35
Tasetilit	1203	1202	1205	1210	12301	1247	1248	1251	1252	1200
					12302					
					12303					

4.4 OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ

20-22. LUETTELO TYTÄRYHTEISÖISTÄ, KUNTAYHTYMISTÄ JA OMISTUSYHTEISÖISTÄ

Tytäryhtiöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt							
		Kotipaikka	Kunnan omistusos. %	Konsernin omistus %	Kuntakonsernin osuus taseista		
					omasta pääomasta	veraasta pääomasta	tilik:n voitosta ja tappiosta
20	Tytäryhtiöt						
	KOY Keskiväli	Mäntyharju	100,00	100,00	1 053 190,58	5 526 676,80	1,07
	KOY Myllyrinne	Mäntyharju	92,09	92,09	423 863,43	7 235,94	-18 083,81
	Mjun Seudun Elinkeinojen Kehity	Mäntyharju	100,00	100,00	68 707,26	304 504,05	4 513,79
	KOY Pyhävedenranta	Mäntyharju	100,00	100,00	747 803,39	39 145,17	-67 987,76
	KOY Nokiantie 19	Mäntyharju	100,00	100,00	2 173,41	2 377 689,85	-12 968,95
	Yhteensä				2 295 738,07	8 255 251,81	-94 525,66
21	Kuntayhtymät						
	E-Savon Sairaanhoidopiirin Ky	Mikkeli	6,640000	6,640000	2 088 615,45	8 134 926,40	-8 716,79
	Vaalijalan Ky.	Pieksämäki	3,135790	3,135790	310 191,47	740 461,93	3 290,85
	Itä-Suomen päihdehuollon ky	Mäntyharju	1,460000	1,460000	27 049,65	7 169,02	1 155,23
	Etelä-Savon Maakuntaliitto	Mikkeli	4,288500	4,288500	27 407,31	31 476,41	-2 184,89
	Yhteensä				2 453 263,88	8 914 033,76	-6 455,60
22	Osakkuusyhteisöt						
	As.Oy Halssinrinne	Mäntyharju	25,40	25,40	87 734,74	684,80	-1 033,63
	Mäntyharjun Suittimäki Oy	Mäntyharju	25,00	25,00	31 487,42	1 213,91	-103,31
	KOY Mäntyharjun Virastokeskus	Mäntyharju	27,49	27,49	298 173,56	1 344,30	-8 829,59
	Yhteensä				417 395,72	3 243,01	-9 966,53

23. SAAMISET KONSERNIN YHTEISÖILTÄ, KUNTAYHTYMILTÄ JA OSAKKUUS/OMISTUSYHTEISÖILTÄ

	2017	2017	2016	2016
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		8 242,63		2 434,43
Lainasaamiset	2 558 495,96	70 690,77	2 658 248,67	47 046,59
Siirtosaamiset				
Saamiset kuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset		67 187,71		
Siirtosaamiset				93 997,36
Saamiset yhteensä	<u>2 558 495,96</u>	<u>146 121,11</u>	<u>2 658 248,67</u>	<u>143 478,38</u>

24. SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTÄVÄT OLENNAISET ERÄT

	Konserni 2017	2016	Kunta 2017	2016
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot seuraavalle vuodelle	2 425,00		2 425,00	
Siirtosaamiset kuntayhtymiltä				93 997,36
Siirtosaamiset muilta	235,20		235,20	13 238,95
Laskennalliset verosaamiset				
Muut tulojäämät	43 809,30		43 809,30	91 714,02
Siirtosaamiset yhteensä	46 469,50	198 950,33	46 469,50	198 950,33

4.5. TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25. OMAN PÄÄOMAN ERIEN MUUTOKSET

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Oman pääoman erittely				
Peruspääoma 1.1.	15 499 040,60	15 499 040,60	15 499 040,60	15 499 040,60
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	15 499 040,60	15 499 040,60	15 499 040,60	15 499 040,60
Arvonkorotusrahasto 1.1.				
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahasto 31.12.				
Muut omat rahastot 1.1.	938 600,80	929 272,76		
Lisäykset		10 370,30		
Vähennykset	-0,10	-1 042,26		
Muut omat rahastot 31.12.	938 600,70	938 600,80		
Edell. tilik. yli- ja alijäämät 1.1.	5 599 487,71	4 298 845,56	4 997 247,37	4 129 898,15
Edell. tilik. yli- ja alijäämät 31.12.	1 067 080,96	1 492 536,87	392 338,49	867 349,22
Tilikauden yli- ja alijäämä	202 055,48	1 067 080,96	172 702,28	392 338,49
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	<u>23 306 265,45</u>	<u>23 296 104,79</u>	<u>21 061 328,74</u>	<u>20 888 626,46</u>

26. ERITTELY POISTOEROSTA

Ei ilmoitettavaa.

27. PITKÄAIKAISET VELAT

	kunta	
	2017	2016
Viiden vuoden kuluttua erääntyvät velat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 900 000,00	6 616 400,00
Lainat julkisyhteisöiltä		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	4 900 000,00	6 616 400,00
	vesilaitos	
	2016	
Viiden vuoden kuluttua erääntyvät velat	2 000 000,00	

28. JOUKKOVELKAKIRJALAINAT

Kyseisiä lainoja ei ole.

29. PAKOLLISET VARAUKSET

	konserni		kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut pakolliset varaukset			0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	471 354,61	460 043,04		

30. VIERAS PÄÄOMA

			kunta	
	Pitkäaikainen 2017	Pitkäaikainen 2016	Lyhytaikainen 2017	Lyhytaikainen 2016
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat			62 868,00	26 454,41
Yhteensä			62 868,00	26 454,41
Velat kuntayhtymille				
Ostovelat			2 368 890,25	887 663,01
Yhteensä			2 368 890,25	887 663,01
Vieras pääoma yhteensä	0,00	0,00	2 431 758,25	914 117,42

31. SHEKKILIMITTI

Tileillä ei ole sekkilimiittä.

32. MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

	konserni		kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut velat				
Liittymismaksut, pitkäaikainen	588 954,33	566 888,53	561 714,91	547 254,19
Muut velat, lyhytaikainen	158 528,03	654 290,93	158 528,03	345 128,61
Laskennalliset verovelat	347 236,32	309 162,32		
Muut velat yhteensä	1 094 718,68	1 530 341,78	720 242,94	892 382,80

33. SIIRTOVELKOIHIN SISÄLTÄVÄT OLENNAISET ERÄT

Lyhytaikaiset siirtovelat	konserni		kunta	
	2017	2016	2017	2016
Tuloennakot				
Korkojaksotukset			45 938,49	54 104,49
Lomapalkkavelka			837 100,42	1 831 195,28
Tilikauden palkkojen sivukuluvelat			164 327,15	317 124,36
Siirtovelat Essotelle			1 744 946,15	
Muut menoajämät				108 114,12
Siirtovelat yhteensä	2 792 312,21	3 126 704,17	2 792 312,21	2 310 538,25

4.6 VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konsernitaseeseen sisällyttämättömien vastuusitoumusten ja vastuiden liitetiedoissa huomioidaan konserni-suhteiden aiheuttamat päällekkäisyydet. Jos vastuusitoumuksen kohteena oleva velka ei sisälly konsernitaseeseen on tällainen vastuusitoumus esitettävä liitetiedoissa.

34. VELAT, VAKUUDEKSI ANNETTU KIINNITYKSIÄ

	konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Lainat rahoituslaitoksilta				
Yrityskiinnitys	26 560	13 280		
Kiinteistökiinnitys		199 200		
Yhteensä	26 560	212 480		

35. MUISTA SITOUMUKSISTA KUIN VELOISTA VAKUUDEKSI ANNETUT KIINNITYKSET

Ei ilmoitettavaa

38. LEASINGVASTUIDEN YHTEISMÄÄRÄ

	konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Vuokravastuut yhteensä	50 960,00	50 960,00		
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	91 230,00	142 230,00		
Leasingvastuut	137 734,74	94 296,65	54 434,74	41 736,65
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	201 669,15	89 001,50	50 389,15	41 191,5
Yhteensä	481 593,89	376 488,15	104 823,89	82 928,15

39. VASTUUSITOUMUKSET

	Kunta 2017	2016
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	11 030 111,56	9 530 111,56
Jäljellä oleva pääoma	5 073 214,56	5 756 901,60
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	3 243 736,07	3 243 736,07
Jäljellä oleva pääoma	1 566 448,92	1 728 548,54
Kunnan eläkevastuut	Kunta	
Varhennetun vanhuuseläkkeen maksu	2017	2016
Alkuperäinen pääoma	270 720,00	270 720,00
Jäljellä oleva pääoma	67 680,00	81 216,00

40. VASTUU KUNTIEN TAKAUSKESKUKSEN TAKAUSVASTUISTA

	Kunta 2017	2016
Kunnan osuus takauskeskusken takausvastuista	34 131 981,00	29 698 559,00
Kunnan osuus takauskeskusken kattamattomista takausvastuista		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	22 558,32	22 168,00

41. MUUT KUNTAA KOSKEVAT TALOUDELLISET VASTUUT

	Kunta 2017	2016
Hanke-ennakotulot seuraavalle vuodelle	89 343,43	114 191,77
ESSOTE:lle maksettava siirtyvän henkilöstön lomapalkkavelka		890 058,85
Taidekeskus Salmelan kanssa markkinointiyhteistyösopimus	32 000,00	32 000,00

4.7 YMPÄRISTÖASIOIDEN HARKINNANVARAINEN ESITTÄMINEN
Ei ilmoitettavaa

8. HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

42. HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ 31.12.2017

00013100 KUNNANHALLITUS	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Kunnanjohtaja	1	1	1	1
Hallinto- ja talousjohtaja 1.1.2016	1	1	1	1
Talousjohtaja	0,75	0,4	0	0
Palvelusihteeri/elinkeinotoimi	0,4	0,4	0	0
Pääkirjanpitäjä				1
Kirjanpitäjä				1
Hallintosihteeri				1
Arkistosihteeri				1
Palvelusihteeri				1
Palveluneuvoja				1
Palkkasihteeri				2
Palvelusihteeri				1
Palvelupäällikkö				1
It-suunnittelija				2
It-tukihenkilö				0,42
Kulttuurisihteeri	0,5			
Työsuojelupäällikkö	0,1	0,1	0,1	0,1
Työnetsijä				1
Projektipäällikkö				1
Työnsuunnittelija	2	2	1	0
Yksilövalmentaja				1
Työvalmentaja				2
Kunnanhallitus yhteensä	5,75	4,9	3,1	19,52
00018210 TUKIPALVELULAUTAKUNTA	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Lautakunnan esittelijä	0,1	0,1	0,1	
Kiinteistöpäällikkö	1	1	1	
Pääkirjanpitäjä	1	1	1	
Kirjanpitäjä	1	1	1	
Palvelupäällikkö	1,5	1	2	
Hallintosihteeri	1	1	1	
Arkistosihteeri	1	1	1	
Palvelusihteeri	4,6	4,6	4,6	
Palveluneuvoja	1	1	1	
Palkkasihteeri	3	3	3	
Kuljetussihteeri	1	1	0	
Tietohallintojohtaja	1	1	0	
It-suunnittelija	1	1	2	
Tuotantopäällikkö	1	1	1	
Ravitsemispäällikkö	1	1	1	
Dieettikokki	2	2	2	
Kokki	2	2	2	
Keittäjä	6	6	6	
Ruokapalvelutyöntekijä	1,5	1,5	1,5	
Keittäjä-siivooja	3	2	2	
Siivooja	2	3	1	
Laitoshuoltaja	6,6	6	6	
Siivoustyönohjaaja	1	1	1	
Varastonhoitaja	1	1	1	
Ruokapalveluvastaava	1	1	1	
Ravitsemistryöntekijä	1	1	1	
Tukipalvelultk yhteensä	47,3	46,2	44,2	

020010 SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
LASTEN PÄIVÄHOITO				
Päivähoidonjohtaja/Varhaiskasvatukseen	1	1	1	1
Päivähoidon ohjaaja	0,7	0	0	0
Lastentarhanopettaja	9	7,5	7,5	7,5
Erityislastentarhanopettaja	0,6	0	0	0
Lastenhoitaja	13,5	16	15	15
Kiertävä lastenhoitaja	0,5	0	0	0
Ryhmäavustaja	0	0	0	1
Perhepäivähoitajat	8	8	8	4
Ryhmäperhepäivähoitajat	0	0	0	0
Yhteensä	33,3	32,5	31,5	28,5
KOULUT.HALL., PERUSOPETUS, LUKIO, KANS.OP.	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Sivistysjohtaja	0,5	0,8	0,8	0,8
Rehtori	2,5	3	3	3
Koulusihteeri	2	2	2	2
Luokanopettaja	20	19	18	17
Esiluokanopettaja	2	2	2	2
Lehtori	18	18	19	19
Musiikinopettaja	1,6	1,7	1,6	1,64
Tekstiilityönopettaja	0,75	0,8	0,8	0,8
Erityisluokanopettaja	1	1	1	1
Erityislastentarhanopettaja		1	0,5	0,5
Erityisopettaja	4	4	4	4,5
Kansalaisopisto tuntiopett. Ma				5
Tuntiopettaja vak./ma.	14	14	12	12
Koulukuraattori	1	1	1	0
Koulunkäyntiohjaaja	0	0	0	0
Koulunkäyntiavustaja ma.	10,18	6	10	7
Koulunkäyntiavustaja	8	13,5	12	12
Yhteensä	85,53	87,8	87,7	88,24
Nuorisotyöntekijä	2	2	2	2
Vapaa-aikasihteeri	1	1	1	1
Kulttuurisihteeri	0,5	1	1	1
Kenttämestari	1	1	1	1
Ammattimies	1	1	1	1
Liikuntapaikkahoitaja	0	0	1	1
uimaopettaja ma				0,4
Kinon työntekijät ma				1
Museon kesätyöntekijät				0,4
Kirjastotoimenjohtaja	0,8	0,2	0,2	0,2
Kirjastonhoitaja	1,6	2	2	2
Kirjastovirkailija	2,6	3	3	3
Yhteensä	10,5	11,2	12,2	14
Sivistysltk yhteensä	129,33	131,5	131,4	130,74

00050000 TEKINEN LAUTAKUNTA	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Tekninen johtaja	1	0,9	0,9	1
Määkäyttöinsinööri				1
Kaavoitusinsinööri	1	1	1	0
Paikkatietokäsittelijä	1	1	1	1
Kiinteistöpäällikkö				1
Tuotantopäällikkö				0,6
Palvelupäällikkö				1
Palvelusihteeri				0,8
Puutarhuri	0	0	0	0
Kunnossapitopäällikkö	0,13	0,13	0,13	0,46
Kunnossapitotyönjohtaja	1	1	1	1
Kiinteistöyöntekijä	0	0	0	0
Ammattimies	6,52	7,52	7	7
Käyttömestari	0	0	0	0
Vesihuoltomestari	1	1	1	1
Palvelusihteeri				0,6
Puhdistamonhoitaja	1	1	0	0
Vesihuoltolaitoksen hoitaja / käyttömestari	0	0	0	0
Putkimies	0	0	0	0
Vesi- ja viemärlaitoksen hoitaja	2	1,75	2,75	2,75
Oppisopimus ma				1
Oppisopimus ma				1,42
Puutarhuti ma				0,58
Kesätyö ma				0,5
Koneenkuljettaja				0,5
Ravitsemispäällikkö				1
Ruokapalveluvastaava				1
Kokki, dieetikokki				4
Keittäjä				6,5
Ravitsemistyöntekijä				1,63
Ruokapalvelutyöntekijä				1
Siivoja				0,87
Yhteensä	14,65	15,3	14,78	39,21
00060000 RAKENNUSLAUTAKUNTA				
Rakennustarkastaja	1	1	1	1
Palvelusihteeri				1
Yhteensä	1	1	1	2
00070000 TIELAUTAKUNTA				
Kunnossapitopäällikkö	0,33	0,33	0,33	0
Yhteensä	0,33	0,33	0,33	0
YHTEENSÄ	198,36	199,23	194,8	191,47

43. HENKILÖSTÖKULUT

Erittely tuloslaskelmassa.

44. LUOTTAMUSHENKILÖIDEN PALKKIOISTA PERITYT J A PUOLUEELLE TAI
PUOLUEYHDISTYKSELLE TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT

	Kunta	
	2017	2016
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue r.p.	2 359,54	1 942,00
Kansallinen Kokoomus r.p.	2 580,80	2 388,00
Suomen Keskusta r.p.	3 480,54	2 920,51
Mäntyharjun Puolueisiin Sitoutumattomat r.y.	907,51	1 353,70
Suomen Kristillisdemokraatit (KP) r.p.		
Perussuomalaiset ry	1 224,38	1 247,25
Yhteensä	10 552,77	9 851,46

45. TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

	Kunta	
	2017	2016
Tilintarkastus	3 750,00	6 000,00
Tilintarkastajan lausunnot		
Muut palkkiot	60,00	
Luottamustoimipalkkiot	3 473,76	3 012,37
Yhteensä	7 283,76	9 012,37

46. KUNNAN JA SEN ITRESSITÄHOIHIN KUULUVIEN VÄLISET LIIKETOIMET

Ei ilmoitettavaa

5. MÄNTYHARJUN KUNNAN VESIHUOLTOLAITOS			
TASE			
	1.1 - 31.12.2017	1.1 - 31.12.2016	
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Muut pitkävaikutteiset menot	94 158,44	104 620,64	
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	6 737,28	6 737,28	
Rakennukset	1 040 751,76	1 098 131,17	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 802 118,49	1 883 343,51	
Koneet ja kalusto	6 788,41	9 051,13	
Sijoitukset	89 629,43	89 629,43	
VAHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus		18 662,81	
Saamiset	582 500,15	235 573,11	
	3 622 683,96	3 445 749,08	
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	760 662,72	760 662,72	
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	120 219,86	44 687,61	
Tilikauden yli-/alijäämä	93 419,97	75 532,25	
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Pitkäaikaiset lainat kunnalle			
Pitkäaikainen laina kunnalle	2 000 000,00	2 000 000,00	
Liittymismaksut ja muut velat	584 621,73	570 161,01	
Lyhytaikainen	63 759,68	70 237,74	
	3 622 683,96	3 445 749,08	

TULOSLASKELMA			
	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016	
Liikevaihto	894 472,42	862 301,67	
Liiketoiminnan muut tuotot	2 663,23	4 715,38	
Materiaalit ja palvelut	-280 662,63	-305 048,25	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-141 180,71	-102 143,73	
Palvelujen ostot	-139 481,92	-202 904,52	
Henkilöstökulut	-225 207,18	-232 983,68	
Palkat ja palkkiot	-186 057,58	-188 547,08	
Henkilösivukulut	-39 149,60	-44 436,60	
Liiketoiminnan muut kulut	-39 472,78	-9 444,95	
Suunnitelman mukaiset poistot	-243 159,84	-228 794,67	
Liikelyijäämä (-alijäämä)	108 633,22	90 745,50	
Rahoitustuotot ja -kulut	-15 213,25	-15 213,25	
Tilikauden ylijäämä	93 419,97	75 532,25	

RAHOITUSLASKELMA		
Toiminnan rahavirta	2017	2016
Liikelyljäämä	85 001,28	93 162,93
Poistot ja arvonalentumiset	243 159,84	228 794,67
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tulorahoituksen korjauserät		
Toiminnan rahavirta	328 161,12	321 957,60
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-89 819,65	-149 938,59
Rahoitusosuudet inv.menoihin	0	0
Investointien rahavirta	-89 819,65	-149 938,59
Toiminnan ja investointien rahavirta	238 341,47	172 019,01
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	-18 662,81	-666,34
Saamisten muutos	-6 976,57	11 205,80
Korottomien velkojen muutos	7 982,66	107 498,00
Rahoituksen rahavirta	-17 656,72	118 037,46

6. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITTAMINEN

KuntaL 113 § mukaan tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja

Mäntyharjussa 26.3.2018

MÄNTYHARJUN KUNNANHALLITUS

Pekkanen Leena

Seppo Hujanen

Kuoksa Timo

Hartonen-Pulkka Tanja

Hämäläinen Birgit

Lamponen Markku

Lopperi Jaana

Paasonen Jani

Ruohoranta Mika

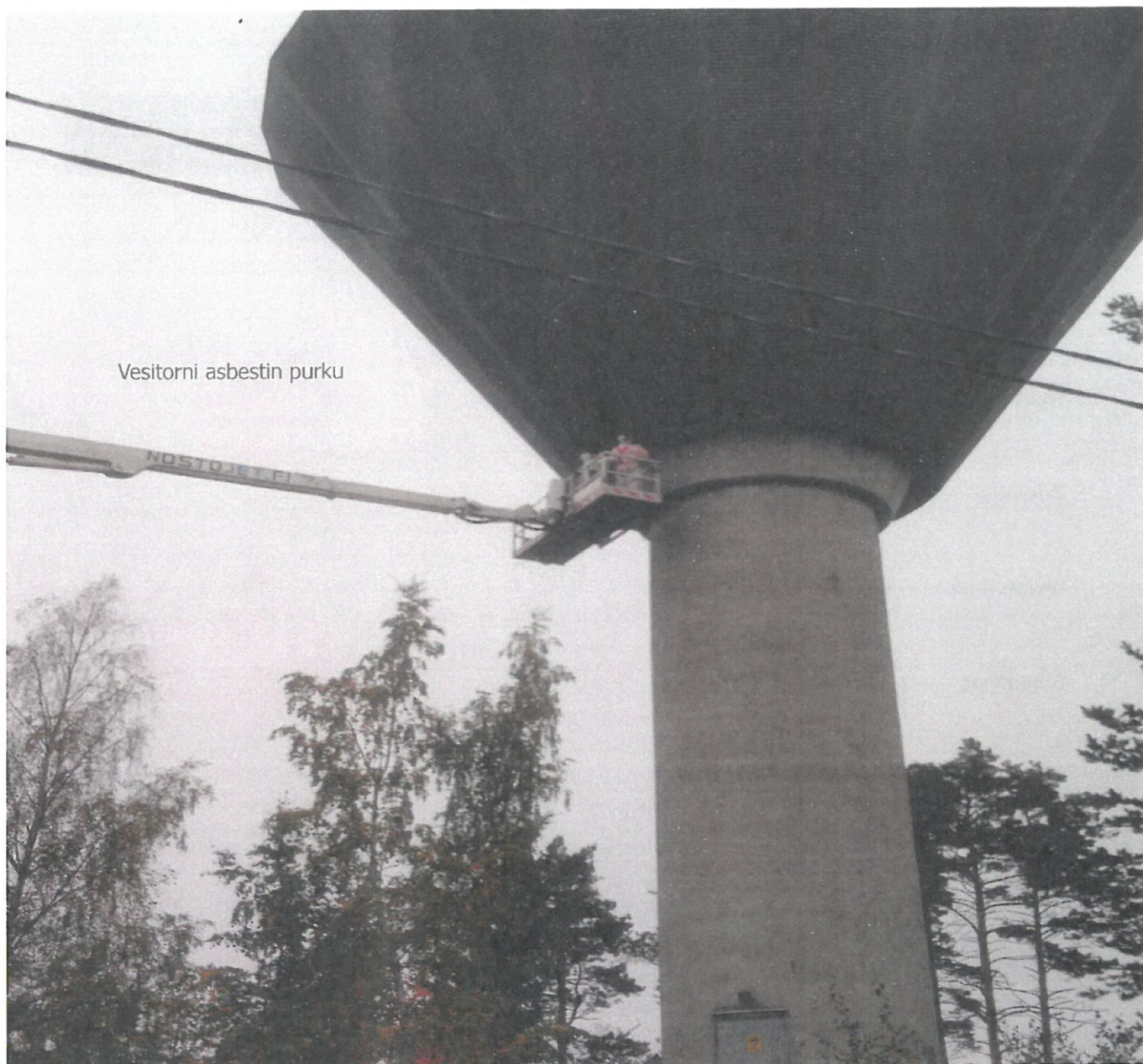
Jukka Ollikainen
kunnanjohtaja

7. LUETTELOT JA SELVITYKSET

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT

	Säilytystapa	Säilytysaika
Kirjanpitokirjat		
Pääkirja vienneittäin	Sähköinen Rondo-arkisto	13 v.
Virallinen päiväkirja	Sähköinen Rondo-arkisto	13 v.
Toteutumisvertailu	Sähköinen Rondo-arkisto	13 v.
Kirjaustason tase	Atk-tuloste	13 v.
Tase-erittelyt ja liitetiedot	Atk-tulosteina	13 v.
Ostoreskontra	Atk-osakirjanpitona	13 v.
Myyntireskontra	Atk-osakirjanpitona	13 v.
Tilinpäätös		
Tasekirja	Sidottu	pysyvästi
Palkkakirjanpito		
Palkkakortit	Atk-tulosteina	50 v.
Kirjanpitoerittely	sähköinen	10 v.
Verottajalle palkalista	Atk-tulosteina	10 v.
Kuntien Eläkevakuutukselle tiedot	Atk-tulosteina + sähköinen	11 v.
Vakuutusyhtiölle tiedot	Atk-tulosteina	10 v.
Käyttöomaisuuskirjanpito	Atk-tulosteina	13 v.
Lainakirjanpito	Atk-tulosteina	10 v.
Konsernikirjanpito	Atk-tulosteina	10 v.

Tositelajit		2017
		Tositenumerot
001	Konserni	1-45
003	Muistiot	1-838
006	Tilinavausviennit	2000
007	Vyörytykset	2001-2072
009	Käyttöomaisuusviennit	370001-370026
020	CPU-kassatapahtumat	3001-3299
101	Ostoreskontran suoritukset	40001-40680
151	Myyntireskontran viitteet	50001-50769
201	Rahatilit	5001-6152
202	Myyntireskontra, kirjaukset	20001-20787
310	Palkat	30001-30026
411	RondoR8-ostolaskut	430001-437866
421	RondoR8-ostolaskut/VHL	470001-470349
601	Tekninen osasto/yleislaskutus	70001-70394
606	Sivistysosasto/yleislaskutus	86001-86369
608	Kans.opisto ja lukio/yleislaskutus	860001-860109
609	Kans.opiston laskutus/Hellewi	200001-201870
611	Liik/Kultt/Nuor/yleislaskutus	90001-90080
612	Elinkeinotoimen yleislaskutus	95001-95017
613	Yhteispalvelupisteen laskutus	600001-600047
614	Talousosasto/sekalaiset	100001-100049
615	Sivistysosasto/opiskelijalaskutus	106001-106062
617	Vh-laitoksen laskutus	110001-110086
644	Vesilaskutus	120001-124455
654	Päivähoitolaskutus	150001-151147
688	Rakennuslupalaskutus	300001-300296
	Koko kunnan tositemäärä	21 891

TOIMINTAKERTOMUS

TILIVUOSI 2017

Mäntyharjun kunta vesihuoltolaitos

SISÄLLYSLUETTELO

Sisällys

Yleistä-----s.1

Talous-----s. 2

Investoinnit-----s.3

Henkilöstö-----s.4

Toiminta-----s.5-6

Haasteet-----s.7

YLEISTÄ

Vesihuoltolaitoksen tavoitteena on vesihuoltolain 1§:n mukaisesti turvata sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemärointi.

Mäntyharjun kunnan vesihuoltolaitos vastaa vesihuollosta kunnanvaltuuston hyväksymällä toiminta-alueella, sekä Vuorijärven, Koirakiven, Tuustaipaleen, Lihavanpään, Pöylinniemen alueilla. Toimittaa Toivolan vesiosuuskunnalle talousvettä ja ottaa vastaan jätevedet puhdistettavaksi Rantatien jätevedenpuhdistamolle.

Vesihuoltolaitoksen toiminnan piiriin kuuluu n. 3950 asukasta.
Uusia liittyjiä vesi- ja viemäriverkostoon vuonna 2017 oli 6 kpl.

Vesihuoltolaitos käsittää kaksi pohjavedenottamo ja kaksi vedenkäsittelylaitosta, vesi- ja viemäriverkoston, vesitornin sekä jätevedenpuhdistamon.

Viemäriverkostoa on n. 100 km ja 35 jätevedenpumppaamaa.

Vesijohtoverkostoa on n.100 km ja 6 paineenkorotusasemaa.

Jätevedet käsitellään Rantatie 13 sijaitsevalla jätevedenpuhdistamolla.

Prosessin kuivattu ylijäämäliete kuljetetaan Mikkelin Metsä-Sairilan kompostointilaitokseen jatkokäsitteltäväksi.

Vannekiven alueella olevalta pohjavedenottamolta pumpataan vesi Haketiellä sijaitsevalle vedenkäsittelylaitokselle.

Luuminniemen pohjavedenottamo sekä veden käsittely ovat samassa paikassa Mäntysalontielle.

TALOUS

Mäntyharjun kunnan vesihuoltolaitos toimii kunnanvaltuuston päätöksen 3.10.2016 mukaisesti kirjanpitolisesti eriytettynä taseyksikkönä.

Vesihuoltolaitos on mitoittanut toimintansa valtuuston vuoden 2017 talousarvion mukaiseksi.

Vesihuoltolaitoksen tulot muodostuvat myydyn talousveden määrästä sekä vastaanotetun jäteveden käsittelystä.

Perusmaksu liittymän vesimittarin kokoluokasta riippuen:

<25mm	66€/a
25-40mm	132€/a
>40mm	198€/a

Talousveden käyttömaksu 1,50€/m³

Jäteveden käyttömaksu 2,32€/m³

Jätevedenpuhdistamolle tuodut lietteet:

Sakokaivolietteen vastaanottohintaa 2017 15€/m³

Umpikaivolietteen vastaanottohintaa 2017 8€/m³

Taksat ALV.0%

Vuodelle 2018 ei taksoihin ole osoitettu muutosta talousarvioon

Tilikauden 2016 ylijäämä 75532,25€

Tilikauden 2017 ylijäämä 93419,97€

INVESTOINNIT

Investointeihin myönnetty määräraha vesihuoltolaitoksen hankintoihin vuodelle 2017.

-jätevedenpumppaamo saneeraus	25 000€
-Luuminniemen vedenkäsittelylaitos	45 000€
-Vesi- ja viemäriverkoston saneeraus	25 000€
-Vesihuoltolaitoksen ohjelmistojen päivitys	25 000€
Yhteensä:	120 000€

Investointeihin varattu määräraha on riittänyt kohdennettuna hankintoihin ja toiminnan parantamiseen.

Vedenkäsittelylaitos UV-REAKTORI

HENKILÖSTÖ

Ali Tiimonen

Vesihuoltomestari

Veli Pekka Häkkänen

Vesi- ja viemärlaitoksenhoitaja

Teppo Partonen

Vesi- ja viemärlaitoksenhoitaja

Jani Lantiainen

Vesi- ja viemärlaitoksenhoitaja

Antti Penttinen

Harjoittelija oppisopimus

-toimistopalvelut teknisen toimiston palveluna

-laskutus ja sopimusasiat Anita Nypelö

TOIMINTA

Vesihuoltolaitoksella otetaan huomioon toiminnan kehittämiseksi vuonna 2014 laadittua kehittämissuunnitelmaa.

Vesihuoltomestari vastaa vesihuoltolaitoksen operatiivisesta toiminnasta ja toimii vesihuoltolaitoksen esimiehenä sekä johtamisesta talousarvion mukaisesti.

Teknisten palvelusihteerin toimenkuvaan kuuluu vesihuoltolaitoksen toimistotehtävät ja sopimusasiat laskutuksineen.

Vesihuoltolaitos toimii valvotusti 7/24, Toivolan vesiosuuskunnalle tarjotaan päivystystä korvausta vastaan linjapumppaamoiden osalta.

Mäntyharjun kunnan omistamien julkisten rakennuksien pienimuotoiset LVI-työt sekä päivystystehtävät ovat vesihuoltolaitoksen toiminnan ohessa henkilöstön tehtävinä.

Vesihuoltolaitoksen pienimuotoinen tarvikevarasto kirjattiin alas 2017 (vanhentunutta ja arvotonta tavaraa osin).

Vesihuoltolaitoksen vedenottamot, pumppaamot, käsittelylaitokset, paineenkorotusasemat ja jätevedenpuhdistamo ovat kaukovalvonnassa. Mipro Oy on toimittanut käytönvalvonta- ja ohjausjärjestelmät.

Vesihuoltolaitoksen velvoitetarkkailun ja verkostovesien analysointi tehdään Eurofins Ahma Oy:n laboratoriossa.

Jätevedenpuhdistamon velvoitetarkkailujen osalta jätevedenpuhdistamo on toiminut vuonna 2017 ympäristölupaehdot täyttäen.

Jätevedenpuhdistamolle on asennettu vuonna 2017 kameravalvonta (Entos Oy).

Vesilaitoksen verkostovesien tarkkailuohjelman mukaisissa näytteissä ei ole ollut huomauttamista. Näytetulokset pyritään pitämään kunnan kotisivuilla asiakkaiden nähtävillä ja ajan tasalla.

Luuminniemen vedenottamolla tehtiin vuoden 2017 aikana kunnostusta altaiden ja automaation osalle. Laadittiin kunnossapito-ohjeistus ja suoritettiin altaiden puhdistus. Kalkkikivirouhetta lisättiin puhdistuksen yhteydessä alkalointialtaaseen n. 13 tn. Allwatec Oy avusti saneerauksen teossa ulkopuolisena toimijana.

Laitoksen ohjausjärjestelmä päivitettiin Mipro Oy:n toimesta. Prosessin ohjaukset ja käyttö saatiin turvallisemmaksi. Luuminniemen kameravalvonta asennettiin Entos Oy:n toimesta.

Vannekiven vedenottamon sähköpääkeskus uusittiin. Sähköneliö Oy toimitti keskuksen ja suoritti asennuksen.

Automaatiopäivityksen toimitti Mipro Oy ja kameravalvonnan Entos Oy.

Entos Oy toimitti Haketien vedenkäsittelylaitokselle kameravalvonnan.

Kaikki investointikohteiden saneeraukset kilpailutettiin.

Vesivuotoja vesijohtoverkostossa oli 3 kpl.

Keskustien ja Karjalantien välisen 150 mm:n valurautaputken korjauksen suoritti oma henkilöstö. Koneurakoinnin suoritti Maarakennus Suutarinen Oy.

Tuomikujan 100 mm valurautaputken korjauksen suoritti oma henkilöstö. Koneurakoinnin suoritti Maa-rakennus Suutarinen Oy.

Kolkkalantiellä ilmanpoistokaivossa venttiilivuoto, jonka korjasi oma henkilöstö. Mäntymotellin kiinteis-toissa oli vesivuotoja, joiden paikantamisessa oli vesihuoltolaitos osallisena.

Vesihuoltolaitos suunnittelutti ja mittautti vesijohtolinjan Pekkolan lammen alueelle ja Kallavedentien alueelle. Ko. vesijohtolinjoilla parannetaan taajaman vesihuollon asiakkaiden veden saantia poikkeus-oloissa, sekä helpotetaan runkolinjan saneerauksien tekemistä.

Pekkolan lammen vesijohtolinja on tarkoitus saada rakennetuksi vuoden 2018 aikana.

Vesihuoltolaitos siirtyy asiakkaiden vedenkulutuksen mittauksessa etäluettaviin vesimittareihin. Mittalaitteet ovat ultraäänimittauksella toimivia.

Vuonna 2017 suoritettiin alustavaa kartoitusta ja mittauksia vesihuollon järjestämiseksi Mäntäharjuntien ja Ristiinantien alkupään kiinteistökeskittymään. Alueen asukkaat ovat lähestyneet kirjeitse vesihuolto-laitosta asian eteenpäin viemiseksi. Vesihuoltolaitos selvittää verkoston linjaukset ja kustannusarvion ko. hankkeelle.

Vesitornin kuntokartoitus aloitettiin. Yleiskartoituksen laatijaksi on valittu Enitec Oy. Betonirakenteiden kuntokartoituksen suorittaa Kiwa Oy. Kuntokartoituksen valmistuttua keväällä 2018 tyhjennetään vesi-torni ja otetaan altaan sisäpuoliset betoninäytteet. Vuoden 2018 aikana laaditaan saneeraussuunnitelma vesitornin osalta.

Henkilöstön koulutuksia on ollut vesityö- ja muiden lupakorttien sekä verkostotieto järjestelmän osalta (Symetri Oy).

Hulevesiä on kartoitettu yhteistyössä teknisen tuotantoyksikön kanssa. Vesiä on pyritty johtamaan oi-keisiin uomiinsa. Koneurakoitsijoina ovat olleet Maarakennus Suutarinen Oy ja Maarakennus Ilkka Lep-pä Ky.

Vesihuoltolaitos on mukana Vesihuoltoyhdistyksen valtakunnallisessa hanavesi-kampanjassa. Kampan-jalla halutaan tuoda esille hanaveden turvallisuus käyttäjille.

Vesihuoltolaitos oli tukemassa Katajainen kansa purkutalo taidetapahtumaa ja toimitti hanavesi kampan-jan yhteydessä hanavesipulloja tapahtumaan. Vesipulloista saatu vapaaehtoinen maksu ohjautui tapah-tuman järjestelyyn osallistuneille.

HAASTEET

- VEDENKÄYTTÄJIEN MÄÄRÄN VÄHENEMINEN (ASUKKAA VÄHENTYNEET)
- VESIHUOLTOLAITOKSEN VERKOSTO IKÄÄNTYY
- VERKOSTON SANEERAUS
- HULEVESIEN HALLINTA
- VESIMITTAREIDEN VAIHTAMINEN ETÄLUETTAVIIN VESIMITTAREIHIN

Vesihuoltolaitos toimii hyvin resursseihin nähden, parannettavaakin on etenkin viemäriverkoston osalta. Jätevedenpuhdistamolle tuleva vesimäärä on saatava pienenemään vuotovesien osalta. Vesijohtoverkossa linjasulkujen toimivuuden osalta on parannettavaa.

Mäntyharjun kunta on ottanut hyvin huomioon talousarvioita laadittaessa vesihuoltolaitoksen tärkeyden kuntalaisten arjessa ja on panostanut taloudellisesti sekä muita resursseja lisäten viimevuosien saatossa, mm. jätevedenpuhdistamon mittava saneeraus, vedenkäsittelylaitoksien saneeraukset, UV-laitteistot vesitorniin ja vedenkäsittelylaitoksille. Vedenkäyttäjien turvallisuuteen on panostettu valvontalaitteita hankkimalla, sekä lisäämällä henkilöstöresursseja koulutuksen osalta. Vesihuollon kehittämissuunnitelma on laadittu 2014, mikä ohjaa toiminnan kehittämistä taloudelliset puitteet huomioon ottaen.

14.2.2018

Ali Tiimonen
vesihuoltomestari

Vedenkäsittelylaitos alkalointiallas

